ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№ 132 (20895)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЪЫЙ БЭДЗЭОГЪУМ и 22-рэ

къыхэтыутыгъэхэр ыкIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI Iофхэмкiэ и Министерствэ иколлегие игъэкIотыгъэ зэхэсыгъо тыгъуасэ иIагъ. 2015-рэ илъэсым иапэрэ мэзих Iофэу ышIагъэм изэфэхьысыжьхэм, тапэкIэ пшъэрылъ шъхьаIэу зыфигъэуцужьыхэрэм ар афэгъэхьыгъагъ.

Зэфэхьысыжьхэр, пшъэрылъыкIэхэр

Зэхэсыгъом иIофшIэн хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгеим и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, федеральнэ инспектор шъхьаIэу ЛIыIужъу Адам, республикэм ипрокурор шъхьаIэу Василий Пословскэр, УФ-м щынэгъончъэнымкIэ ифедеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм ипащэу Олег Селезневыр, УФ-м и Следственнэ комитет республикэмкIэ иследственнэ ГъэIорышIапIэ ипащэу Александр Глущенкэр, нэмыкIхэри.

Iофтхьабзэм АР-м и ЛIышъхьэ пэублэ псалъэ къыщишIызэ, 2015-рэ илъэсым иапэрэ илъэсныкъо министерствэм Iофэу ышIагъэм изэфэхьысыжьхэм уагъэрэзэнэу зэрэщытыр къыхигъэщыгъ, ащкIэ ведомствэм ипащэ, икъулыкъушIэхэм афэрэзагъ. Ау ащ дакIоу щыкIагъэхэри мымакIэу зэрэщыIэхэм къыкIигъэтхъыгъ, ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэр пшъэрылъ шъхьаIэу къыгъэнэфагъ.

— Адыгеим щыпсэухэрэм ярэхьатныгъэ къэухъумэгъэным, цIыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм азыфагу илъ зэгурыIоныгъэр гъэпытэгъэным, бзэджэшIагъэу республикэм щызэрахьэрэр нахь макIэ шIыгъэным тихэбзэухъумэкIо къулыкъухэр яшъыпкъэу пылъых, — къыIуагъ ТхьакIущынэ Аслъан. — Мыхэм яшIуагъэкIэ, терроризмэм епхыгъэ бзэджэшIагъэ тишъолъыр щызэрахьагъэп, экстремизмэм ылъэныкъокIэ зэрахьэгъэ бзэджэшIэгъи 2-р зэхафын афызэшIокIыгъ, нэмыкI гъэхъагъэу зигугъу къэпшIын плъэкIыщтыр макIэп. Непэ полицием пшъэрылъ къиныбэ ыпашъхьэ щыт, ахэр зэрифэшъуашэу гъэцэкIэгъэнхэ фае. Граждан обществэм хэхъоныгъэ ышIыным ыкIи цIыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм афэгъэзэгъэ Советэу УФ-м и Президент дэжь щызэхащагъэм зэхищэгъэ уплъэкIунхэм ауж ащ илIыкIохэм къызэраIуагъэмкIэ, республикэм ихэбзэухъумэкIо къулыкъухэм яIофшIэн епхыгъэу зи дэо тхылъ къаIэкIэхьагъэп, ащ мэхьанэшхо иI. ЗэкIэмэ анахь шъхьаIэр дин ыкIи лъэпкъ зэгурыIоныгъэ тишъолъыр зэрилъыр ары.

Нэужым гущыIэр ыштагъ АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкiэ иминистрэу Александр Речицкэм. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, УФ-м и Президентрэ зэпхыгъэхэ федеральнэ министерствэм ипащэрэ къагъэуцугъэ пшъэрылъхэр гъэцэкIэгъэнхэм илъэсныкъом анаIэ тырагъэтыгъ. Экономикэ къиныгъохэм, цIыфхэм ахъщэ федэу къаIэкIахьэрэр нахь макIэ зыщыхъугъэ лъэхъаным бзэджэшIагъэхэм япчъагъэ хэмыхъоныр пшъэрылъ шъхьаI. Арэу щытми, мы уахътэм къыкIоцI республикэм бзэджэшIэгъэ 2563-рэ щызэрахьагъ, блэкIыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ а пчъагъэр 2078-рэ хъущтыгъэ. Тыгъон ыкIи гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэхэм, бзэджэшIэгъэ хьылъэхэм ыкIи хьылъэ дэдэхэм, бзэджэшIагъэу зэхамыфыгъэхэм япчъагъэ ахэхъуагъ. Ащ дакIоу хъункIэн бзэджэшIагъэхэм, зыныбжь имыкъугъэхэм зэрахьагъэхэм, нэмыкI лъэныкъохэмкIи Iофхэр нахьышIу хъугъэх.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу зэрагъэзекIорэм епхыгъэ бзэджэшIэгъи 127-у агъэунэфыгъэм щыщэу 75-р къыхэзыгъэщыгъэр полицием икъулыкъушIэхэр ары. Министерствэм иследственнэ къулыкъухэм илъэсныкъом къыкIоцI уголовнэ Iоф 1796-рэ аIэкIэлъыгъ, ахэм ащыщэу 522-р зэхафыгъ, 492-р хьыкумым IэкIагъэхьагъ. Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 285-мэ гумэкIыгъо яIэу АР-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкiэ и Министерствэ ипащэхэм закъыфагъэзагъ, нэбгырэ 2634-мэ къагъэхьыгъэ тхыгъэхэм хэбзэухъумэкIо къулыкъухэр ахэплъагъэх, ахэм янахьыбэр зэхафыгъ, цIыфхэм джэуапхэр аратыжьыгъэх. Джащ фэдэу ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIогъэным, зэгурыIоныгъэ зэрымылъ унагъохэм (республикэмкIэ япчъагъэ 134-рэ) Iоф адэшIэгъэным, нэмыкI лъэныкъохэми анаIэ зэратырагъэтыгъэр министрэм къыхигъэщыгъ.

Адыгеим игъогухэм къатехъухьэрэ хъугъэ-шIагъэхэм япчъагъэ нахь макIэ шIыгъэныр пшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр А.Речицкэм къыIуагъ. Илъэсныкъом ащ фэдэу агъэунэфыгъэр 231-рэ, ахэм нэбгырэ 58-рэ ахэкIодагъ, нэбгырэ 263-мэ шъобжхэр атещагъэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэм апкъ къикIыкIэ аварием къэхъугъэхэм япчъагъэ процент 15-кIэ зэрэнахь макIэр къэгъэлъэгъон дэгъоу плъытэ хъущт.

УФ-м хэгъэгу кIоцI Iофхэмкiэ и Министерствэ непэ щыкIорэ зэхъокIыныгъэхэм адиштэу республикэм щыIэ ведомствэм къулыкъу щызыхьыхэрэм япчъагъэ нахь макIэ зэрашIыщтыр, ащ фэхьазырынхэ зэрэфаер министрэм къыхигъэщыгъ.

Нэужым гущыIэр зыштэгъэхэ В. Нарожнэр, В. Пословскэр, О. Селезневыр, А. Глущенкэр министерствэм Iоф зэрэдашIэрэм къытегущыIагъэх, гъэхъагъэхэм адакIоу, щыкIагъэу фалъэгъухэрэр къагъэнэфагъэх.

Зэхэсыгъом икIэухым анахь чанэу Iоф зышIэрэ къулыкъушIэхэм ащыщхэр къыхагъэщыгъэх. АР-м и ЛIышъхьэ ирэзэныгъэ тхылърэ республикэм и Парламент и Щытхъу тхылъхэр ахэм аратыжьыгъэх. Джащ фэдэу ведомственнэ тын лъапIэхэр, щытхъуцIэхэр, медальхэр, шIухьафтынхэр нэбгырэ заулэмэ афагъэшъошагъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэным ехьылIагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыриIэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэришIэрэм афэшI медалэу **«Адыгеим и Щытхъузехь»** зыфиIорэр Гъыщ Руслъан Айдэмыр ыкъом — Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ ифедеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу апшъэрэ сэнэхьат гъэсэныгъэ языгъэгъотэу «Пшызэ къэралыгъо аграр университетым» хэтэрыкI лэжьынымкIэ икафедрэ ипащэ фэгъэшъошэгъэнэу.

ШIэныгъэмрэ IэпэIэсэныгъэшхо зыхэлъ специалистхэм якъэгъэхьазырынрэ иIахьышхо зэрахишIыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу шIуагъэ къытэу Iоф зэришIэрэм афэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Республикэм шIэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху»** зыфиIорэр **Замотайлов Александр Сергей ыкъом** — Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ ифедеральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу апшъэрэ сэнэхьат гъэсэныгъэ языгъэгъотэу «Пшызэ къэралыгъо аграр университетым» фитопатологиемкIэ, энтомологиемкIэ ыкIи къэкIыхэрэм якъэухъумэнкIэ икафедрэ ипрофессор фэгъэшъошэгъэнэу.

Культурэм яIахь зэрэхашIыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зэрашIэрэм афэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ IофышI»** зыфиIорэр афэгъэшъошэгъэнэу:

Гусэрыкъо Сусанэ Мурат ыпхъум — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапIэ» музыкальнэ-нотэ литературэмкIэ иотдел ипащэ;

Пэнэшъу ФатIимэт Алый ыпхъум — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапIэ» идиректор шIэныгъэ-библиотекэ IофхэмкIэ игуадзэ;

Сурикова Ларисэ Юрий ыпхъум — Адыгэ Республикэм культурэмкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапIэ» каталогхэм яугъоинкIэ иотдел ипащэ.

Мэз хъызмэтым изегъэушъомбгъун иIахь зэрэхишIыхьэрэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зэришIэрэм афэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ мэзлэжь»** зыфиIорэр **Гавришов Сергей Леонтий ыкъом** — Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ мэзхэм ягъэфедэнкIэ ыкIи якъэухъумэнкIэ иотдел иупчIэжьэгъу фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТХЬАКIУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 20, 2015-рэ илъэс
N 108

Лэжьыгъэм иIухыжьын тегущыIагъэх

АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат тыгъуасэ иIофшIэгъу мафэ зэрэригъэжьэгъэ селектор зэIукIэр лэжьыгъэм иIухыжьын анахьэу зыфэгъэхьыгъагъэр.

АР-м мэкъумэщ хъызмэтымкIэ иминистрэу Юрий Петровым къызэриIуагъэмкIэ, пстэумкIи бжыхьэсэ гектар мин 95,3-рэ, рапсэу гектар мини 3,4-рэ апхъыгъагъ. Ащ ипроцент 92-р Iуахыжьыгъах, зэкIэмкIи лэжьыгъэ тонн мин 455-м ехъу аугъоижьыгъ. ГурытымкIэ зы гектарым центнер 52-рэ къырахыжьы. Ар блэкIыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, центнери 10 фэдизкIэ нахьыб. Мыгъэ лэжьыгъэу республикэм къыщахьыжьырэм уигъэгушIонэу зэрэщытым министрэм къыкIигъэтхъыгъ. Пстэумэ апэу Красногвардейскэ районым лэжьыгъэм иIухыжьын щаухыгъ, адрэ районхэри бэкIэ ащ ыуж къинэщтхэп.

Министрэми, муниципальнэ образованиехэм япащэу нэужым къэгущыIагъэхэми лэжьыгъэм иIухыжьынкIэ узыгъэгумэкIын Iофыгъошхо зэрэщымыIагъэр къаIуагъ. Арэу щытми, анаIэ зытырагъэтын фаехэр АР-м и Премьер-министрэ къыхигъэщыгъэх. ГущыIэм пае, машIом фэсакъынхэу, лэжьыгъэр зыщыIуахыжьыгъэ губгъохэм машIор ащыкIагъанэмэ, Iуамыхыжьыгъэми нэсыным ищынагъо зэрэщыIэр къыдалъытэнэу къариIуагъ. Пайхэр зыгъэфедэрэ фермерхэм цIыфхэм яIахьхэр игъом ыкIи икъоу зэраратыжьыщтми анаIэ тырагъэтынэу къафигъэпытагъ.

ЧIыгулэжьынымкIэ шIыкIакIэу непэ щыIэ хъугъэхэм ягъэфедэни кIэкIэу тегущыIагъэх. Фермер цIыкIухэу чIыгухэр макIэу зыIыгъхэм хъызмэтшIэпIэ инхэр щысэтехыпIэ афэхъухэу, ахэм шIыкIэу агъэфедэхэрэр къыдалъытэмэ, лъэхъаным диштэрэ техникэр нахьыбэу агъэфедэным къыфакIохэмэ, нахьыбэуи чIыгум шIуагъэ къызэрафихьыщтыр КъумпIыл Мурат къыхигъэщыгъ, мы лъэныкъомкIэ нахь чанэу Iоф ашIэнэу министрэми, муниципальнэ образованиехэм япащэхэми къариIуагъ.

Автомобиль гъогоу «М-4 Дон» зыфиIорэм щыщэу Адыгэкъалэрэ Теуцожь районымрэ зэпызычырэм игъогу гъунэхэр щапIэу зэрагъэфедэхэрэм иIофыгъохэми мы зэхэсыгъом щатегущыIагъэх. Гъогу гъунэхэм хэтэрыкIхэмрэ пхъэшъхьэ-мышъхьэхэмрэ ащыIузыгъэкIхэрэм япчъагъэ гъэмэфэ уахътэм нахьыбэ хъугъэ. Ахэм бэдзэршIыпIэу зэхащагъэхэр шапхъэхэм адиштэхэрэп, щынэгъончъэхэуи щытэп. Адыгэкъалэ дэжькIэ шапхъэхэм адиштэу бэдзэршIыпIищ щагъэпсыгъ, ау нэмыкI чIыпIэхэри щапIэ ашIыгъэх. Теуцожь районым игъогу гъунэхэми ащ фэдэу шапхъэхэм адимыштэу бэдзэршIыпIэ 15 ащагъэпсыгъ. Муниципальнэ образованиитIум япащэхэм мы Iофыгъом идэгъэзыжьынкIэ зэшIуахыхэрэм Правительствэм ипащэ щагъэгъозагъ, ау къаIуагъэм ар ыгъэрэзагъэп.

— ЦIыфхэм сатыу ятымыгъэшIынэу, ящэпIэ чIыпIэхэм аIудгъэкIынхэу арэп пшъэрылъэу тиIэр, — къыIуагъ ащ. — Шапхъэхэм адиштэхэу, лъэныкъо пстэумкIи щынэгъончъэу гъэпсыгъэ бэдзэршIыпIэхэм япродукцие ащыIуагъэкIын амал яттыныр ары зыуж титын фаер.

Охътэ благъэм ар зэшIохыгъэ зэрэхъущтым епхыгъэ унэшъо гъэнэфагъэхэр муниципальнэ образованиехэм япащэхэм къафишIыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Iофхэм язытет кIэкIэу

Лъэныкъо пэпчъ непэ Iофхэм язытет кIэкIэу зыщатегущыIэгъэхэ зичэзыу IофшIэгъу зэхэсыгъоу АР-м иминистрэхэм я Кабинет нэужым иIагъэми тхьамэтагъор щызэрихьагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат.

Пстэумэ апэу граждан обществэм хэхъоныгъэ ышIыным ыкIи цIыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм афэгъэзэгъэ Советэу УФ-м и Президент дэжь щызэхащагъэр Адыгеим зыщэIэм, Iоф дэзышIагъэхэм зэкIэми зэрафэразэхэр ащ къыхигъэщыгъ, Советым къыгъэнэфагъэхэм тапэкIи анаIэ атырагъэтынэу къариIуагъ. Нэужым лъэныкъо пэпчъкIэ Iофхэм язытет зыщигъэгъозагъ.

Уасэхэмрэ ахэм ягъэнэфэнрэ къэралыгъо гъэзекIон фэшIыгъэным фэгъэзэгъэ къулыкъум ипшъэрылъхэм ащыщхэр монополием пэшIуекIогъэнымкIэ къулыкъум зэрэфагъэзэжьыщтхэм фэгъэхьыгъэ федеральнэ унашъо къыдэкIыгъ. УФ-м монополием пэшIуекIогъэнымкIэ икъулыкъу АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипащэ ащ къыдилъытэхэрэм кIэкIэу къатегущыIагъ. КъызэриIуагъэмкIэ, зэхъокIыныгъэу мы къулыкъуитIум яIофшIэн фэхъущтхэр мы уахътэм агъэнафэх.

Гъогухэм ягъэцэкIэжьын епхыгъэ тхылъхэм ягъэхьазырынкIэ имырэзэныгъэ Правительствэм ипащэ къыхигъэщыгъ, ахэм афэгъэзагъэхэм унашъохэр къафишIыгъэх. Медицинэм, гъэсэныгъэм алъэныкъокIи непэ анахь шъхьаIэхэм атегущыIагъэх. Федеральнэ проектым къыдыхэлъытагъэу спортзалхэм гъэцэкIэжьынхэр арашIылIэнхэу рагъэжьагъ. Гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ министрэу Хъуажъ Аминэт къызэриIуагъэмкIэ, федеральнэу ыкIи республикэ ахъщэу пстэумкIи ащ сомэ миллион 24-рэ мин 323-рэ пэIухьащт. ГъэцэкIэжьын IофшIэнхэр рагъэжьагъэх, ау ащ имызакъоу, спорт псэуалъэхэри къащэфыщтых, футбол ешIэпIиплIи агъэпсынэу ащ къыдыхэлъытагъ. Пстэури шэкIогъум и 1-м нэс аухын фае. Тэхъутэмыкъое районым ит поселкэу Инэм исымэджэщ игъэцэкIэжьыни мы илъэсым рагъэжьэщт. Псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ министрэм къызэриIуагъэмкIэ, ащ сомэ миллиони 10-рэ мин 600-рэ пэIухьащт.

— Лъэныкъоу шъузфэгъэзагъэмкIэ шъоры пшъэдэкIыжь зыхьырэр, арышъ, псэолъэшIын е гъэцэкIэжьын IофшIэнхэр зэрэзэшIуахыхэрэм шъунаIэ тежъугъэт, — къариIуагъ Премьер-министрэм пстэури къызэфихьысыжьызэ.

Бюджет ахъщэр зыпэIухьан фаеу агъэнэфагъэхэми анаIэ атырагъэтынэу, ащкIэ пшъэрылъхэр игъом гъэцэкIэгъэн фаеу зэрэщытыр зыщамыгъэгъупшэнэу КъумпIыл Мурат министрэхэм къафигъэпытагъ.

(Тикорр).

ХЫНЫГЪУ-2015-рэ

Красногвардейскэ районым Iоныгъор щаухыгъ

ЧIыгулэжьхэм къатефэрэр ашIагъ

ЧIыгулэжьхэр лэжьыгъэм иIухыжьын чанэу ыуж итых. Ощхым IофшIэныр зэпигъэоу бэрэ къыхэкIыгъ, ау мэфэ ошIухэр къызыфагъэфедэхэзэ, Iоныгъор зыухыгъэхэри ахэт. РеспубликэмкIэ пстэуми апэ бжыхьасэхэм яIухыжьын зыщаухыгъэр Красногвардейскэ районыр ары.

КъэIогъэн фае бжыхьэсэ лэжьыгъэу къырахырэмкIи непэрэ мафэм мыщ пэрытныгъэ зэриIыгъыр. Зы гектарым гурытымкIэ центнер 58,2-рэ къытыгъ.

Охътэ кIэкIым къыкIоцI чIэнагъэ имыIэу бжыхьасэхэр зыщыIуахыжьыгъэ районым бэдзэогъум и 20-м тыщыIагъ, пстэуми апэ Красногвардейскэ район администрацием ипащэу Тхьэлъэнэ Вячеслав тыIукIагъ ыкIи гъэхъагъэу яIэхэм тащигъэгъозагъ.

— Лэжьыгъэр игъом ыкIи чIэнагъэ фэмыхъоу районым щаугъоижьыным пае ищыкIагъэр зэкIэ тичIыгулэжьхэм ашIагъ, ащ ишIуагъэкIэ, Iоныгъор непэ къэтэухы, — къытфеIуатэ ащ. — Мыгъэ зэкIэмкIи бжыхьэсэ гектар мин 16,8-рэ тиIагъ, блэкIыгъэ илъэсым елъытыгъэмэ, гектар 800-кIэ ар нахьыб. Ащ щыщэу хьэм мы илъэсым рагъэубытыгъэр гектар мини 2,2-м ехъу. ГурытымкIэ зы гектарым центнер 65,1-рэ къыти, зэкIэмкIи тонн мин 14,4-м ехъу аIожьыгъ. Мыщ дэжьым къэIогъэн фае хьэ гектарым центнер 80 къизыхыгъэ хъызмэтшIапIэхэри зэрэтиIэхэр. Анахь мэхьанэ зиIэ коцым иIожьыни охътэ кIэкIым къыкIоцI тичIыгулэжьхэм зэшIуахыгъ. Гектар мин 14,5-м зэкIэмкIи тонн мин 83,1-рэ къырахыгъ. ГурытымкIэ зы гектарым къытыгъэр центнер 57,3-рэ.

Мы илъэсым районым ихъызмэтшIапIэхэм къахьыжьыгъэ лэжьыгъэр блэкIыгъэ илъэсхэм ялъытыгъэмэ, мин 19-кIэ зэрэнахьыбэр пащэм къыхигъэщыгъ. ЗэкIэмкIи бжыхьэсэ лэжьыгъэу мы илъэсым тонн мин 97,5-рэ аIожьыгъ. ЫпэкIэ мыщ фэдэ лэжьыгъэ бэгъуагъэ районым къыщырахэу зыкIи къыхэкIыгъэп.

Мы аужырэ илъэсхэм Красногвардейскэ районым лэжьыгъэу къырахыжьырэмкIэ пэрытныгъэ ыIыгъ. Районым ихъызмэтшIапIэхэр агротехническэ шапхъэу щыIэхэр зэкIэ къызыфагъэфедэхэзэ мэлажьэх. Зэрифэшъуашэу, чылэпхъэ лъэпкъышIухэмкIэ пхъэхэ зэхъум, чIыгъэшIухэр дыхалъхьагъэх, ащ нэмыкIэу тIогъогогъо минеральнэ чIыгъэшIухэмкIэ яшIушIагъэх, уцыжъхэр къыхэмыкIэнхэм, уз зэфэшъхьафхэр къахэмыхьанхэм фэшI Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэшIуахыгъэх.

— Лэжьыгъэ дэгъу тичIыгулэжьхэм къахьыжьыным пае къатефэрэр зэкIэ агъэцакIэ, ау зэкIэми тэшIэ ом изытет бэ зэрелъытыгъэр, — къытфеIуатэ Тхьэлъэнэ Вячеслав. — Мыгъэ егъэлыягъэу лэжьыгъэхэм зи къягоуагъэп, кIымафэм дэгъоу къикIыгъэх. Шъыпкъэ, Iоныгъор зырагъажьэм ощхым лэжьыгъэм идэгъугъэ тIэкIу къыригъэIыхыгъ, ащ къыхэкIыкIэ, Iухыжьыгъэр гъомылапхъэ зыхашIыкIырэм фэдэп.

Мы аужырэ илъэситIум Iоныгъор къэблагъэ зыхъукIэ, ахэм язытет зэриуплъэкIурэр районым ипащэ къыIуагъ. Зигъо къэхъугъэ лэжьыгъэм шынэгъакIэу кIэлъыр 14-м зынэскIэ, лэжьыгъэм иIухыжьын зэрэфежьэнхэ фаемкIэ районым ихъызмэтшIапIэхэм макъэ арегъэIу.

— Iоныгъом зы такъикъ лые блэбгъэкIы хъущтэп, ар дэгъоу тичIыгулэжьхэм къагурэIо, — къыхегъэщы ащ. — ЗэкIэмкIи IофшIэныр мэфэ 18-кIэ зэшIуахыгъ. Къыхэзгъэщы сшIоигъу, игъом Iупхыжьырэ лэжьыгъэм чIэнагъэу фэхъурэр бэкIэ нахь макI. ТихъызмэтшIапIэхэр зэдиштэжьэу Iоныгъом зэрэхахьэхэрэр ары мыщ фэдэ гъэхъагъэхэр тиIэ зыкIэхъурэр. РеспубликэмкIэ Iоныгъор апэу къэтыухыгъ.

Iоныгъо лъэхъаным лэжьыгъэм уасэу иIэм ымыгъэрэзэрэ хъызмэтшIапIэу зэшIокI зиIэхэм ялэжьыгъэ агъэтIылъыгъ. Уасэр къыдэкIоефэ ахэм аIыгъыщт. Ащ фэдэ амал зимыIэхэм зэрэIуахыжьэу ащэ. Лэжьыгъэу Iуахыжьырэр соми 7 — 8,5-кIэ зыщагъэхэри къахэкIыгъэх. ГъэрекIо елъытыгъэмэ, уасэр тIэкIу нахьыб.

Красногвардейскэ районым ихъызмэтшIапIэхэм яIэ техникэр мэкIэ-макIэу агъэкIэжьы. Мы аужырэ илъэсхэм шэпхъэшIухэм адиштэрэ комбайнэхэр, тракторхэр къащэфыгъэх. Непэ уасэхэр къыдэкIоягъэх нахь мышIэми, джыри техникакIэр къащэфымэ зэрэнахь дэгъур пащэм къыхигъэщыгъ, сыда пIомэ лэжьыгъэр комбайнэ хьафкIэ Iупхыжьымэ, лъапIэу къекIы. Ащ елъытыгъэу чIыгулэжьхэм гущыIэгъу ренэу афэхъу.

Бжыхьасэхэм яIухыжьын Красногвардейскэ районым щаухыгъ, джы лэжьыгъэр зытырахыжьырэ чIыгум хъызмэтшIапIэхэр дэлажьэх. КъэкIощт илъэсым илэжьыгъэ лъапсэ фашIыным районым ичIыгулэжьхэр яшъыпкъэу пылъых.

ХЫНЫГЪУ-2015-рэ

Красногвардейскэ районым Iоныгъор щаухыгъ

Ягъэхъагъэхэм къащыуцущтхэп

Мэкъумэщ кооперативэу «Колхоз Ленина» зыфиIорэми гъэхъэгъэшIухэр иIэхэу Iоныгъор ыухыгъ. Ащ ипащэу КIыкI Долэтбый къызэрэтиIуагъэмкIэ, мыгъэ лэжьыгъэу къырахыгъэр, гъэрекIорэм елъытыгъэмэ, зэхапшIэу нахьыб. ЗэкIэмкIи мыщ бжыхьэсэ гектар миным ехъу яIагъ.

Ащ щыщэу хьэм рагъэубытыгъэр гектар 300. Зы хьэ гектарым гурытымкIэ центнер 65-рэ къырахи, зэкIэмкIи тонн 1950-рэ къахьыжьыгъ. Коц гектар 700-у яIагъэм изы гектар гурытымкIэ центнер 62,1-рэ къытыгъ, тонн 4345-рэ аугъоижьыгъ.

— Мыщ фэдэ лэжьыгъэ дэгъу къызэритхыгъэр ошIэ-дэмышIэу ыкIи апэрэу щытэп, ильэс къэс гъэхъэгъэ дэгъухэр тиIэх, — еIо Долэтбый. — Илъэс пчъагъэ хъугъэ чIыгум тызыдэлажьэрэр, ишъэфхэр зэдгъэшIагъэх. Зэрифэшъуашэу шапхъэхэр къыдэтлъытэхэзэ Iоф тэшIэ.

Ощх къызщещхыгъэ мафэхэр хэмылъытэмэ, мафэ 18-кIэ Iоныгъор мыщ щызэшIуахыгъ. Ощхыр пэрыохъу къафэмыхъугъагъэмэ, непэрэ кIэуххэм нахь дэгъуи яIэн ылъэкIыщтыгъэ. Ащ чIэнагъэхэр аригъэшIыгъэх. Гущыр шэм пае, ощхыр къемыжьэзэ Iуахыжьыгъэ коц хьасэхэм центнер 70 — 72-рэ къарахыгъ.

Техникэу хъызмэтшIапIэм иIэр, зэкI пIоми хъунэу, кIэхэмкIэ зэблахъугъ. «Акрос» зыфиIорэ комбайнищэу бэмышIэу къащэфыгъэхэмкIэ Iоныгъор охътэ кIэкIым зэшIуахыгъ. Зы мафэм тонни 110 — 120-рэ ахэм къахьыжьыщтыгъ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, илъэс къэс чылэпхъэ лъэпкъышIухэр хъызмэтшIапIэм егъэфедэх. Мыгъэ «Таня», «Юка», «Васса» зыфиIохэрэр апхъыгъагъэх. КъэкIощт илъэсым агъэфедэнэу чылапхъэхэр мыгъэ гектар 500-мэ къащагъэкIыгъ. Ежь хъызмэтшIапIэм имызакъоу, нэмыкI чIыгулэжьхэми чылапхъэ арагъэгъотын амал яI.

— Iоныгъом ехъулIэу къэралыгъо IэпыIэгъоу къытатыгъэм ишIуагъэ къытэкIыгъ. Сыд фэдэрэ IэпыIэгъуи тэркIэ былым, — еIо КIыкI Долэтбый.

БлэкIыгъэ илъэсхэм ялъытыгъэмэ, мыгъэ уасэу щыIэм пащэр егъэразэ, ау илэжьыгъэ зыщиIыгъын чIыпIэ зэтегъэпсыхьагъэ иIэу Iуихыжьыгъэм инахьыбэр ыгъэтIылъыгъ.

Коцыр зычIалъхьагъэм тыкIуагъ. Лэжьыгъэ тонн мини 5-м ехъу ащ чIэфэщт. Пащэм къызэриIуагъэмкIэ, зэрифэшъуашэу лэжьыгъэр чIамытакъозэ, ар агъэхьазырыгъ.

— Коцыр къабзэ, уплъэкIунэу язгъэшIыгъэхэм къагъэлъэгъуагъ зи уз зэрэхэмылъыр, — еIо Долэтбый. — Коцым узыныкъо чылапхъэ тшIыщт. Ом изытет елъытыгъэу мыгъэ щхэпсэу лэжьыгъэм хэлъыр макIэ, уигъэрэзэнэу щытэп.

Бжыхьасэхэм анэмыкIэу хъызмэтшIапIэм тыгъэгъазэ, натрыф иIэх, ахэм язытет пащэр егъэразэ. Ахэр чылэпхъэ гибриднэхэм къарагъэтыгъэх. ГъэрекIо натрыф гектарым центнер 86-рэ къырахыгъагъ, мыгъи ащ къыщымыкIэнэу мэгугъэх.

Iоныгъор аухыгъ, лэжьыгъэр зытырахыжьыгъэ чIыгухэр бжыхьасэхэм япхъын фагъэхьазырых. Непэрэ мафэм ехъулIэу хьэр зыщашIэщт чIыгу гектар 250-р ажъожьыгъах. Мы тхьамафэм къыкIоцI жъонyр аухынэу агъэнафэ.

Хъызмэтш ӀапIэм чIыгулэжьыным имызакъоу, былымIыгъынми чанэу щыпылъых. Губгъо IофшIэнхэм адакIоу былым Iусым игъэхьазырыни чанэу зэшIуахы. Мыхэр ягъэхъагъэхэм къащыуцущтхэп, ыпэкIи хэхъоныгъэ зэрашIыщтым пылъыщтых.

Пэрытныгъэр ыIыгъ

Бэдзэогъум и 20-м ехъулIэу мэкъумэщ кооперативэу «Колхоз Ленина» зыфиIорэм икомбайнерэу Александр Барыкиным тонн мини 3-м кIахьэу къыхьыжьыгъ. Красногвардейскэ районымкIэ ащ пэрытныгъэ ыIыгъ.

Александр ицыкIугъом къыщегъэжьагъэу губгъом щылэжьэнэу фэягъ. Ятэу Василий тракторым тесыгъ, ар IофышIэ кIо зыхъукIэ елъэIути, дакIощтыгъэ. Илъэсхэр къызэкIэлъыкIуагъэх, зыкIэнэцIыщтыгъэ сэнэхьатыр зэригъэгъотыгъ ыкIи щытхъу хэлъэу иIофшIэн зэшIуехы. 2013-рэ илъэсым къыхьыжьыгъэ лэжьыгъэмкIэ Красногвардейскэ районым апэрэ чIыпIэр щиубытыгъагъ, мыгъи анахь комбайнер дэгъухэм ясатырэ хэуцуагъ.

— Губгъом Iоф щысшIэнэу 1988-рэ илъэсыр ары зезгъэжьагъэр. Илъэси 7-рэ тракторымкIэ Iоф сшIагъэу лэжьыгъэм иIухыжьын ыуж сихьагъ. Мы Iоныгъор юбилейнэу щыт, мыгъэ я 20-рэу лэжьыгъэр Iусэхыжьы, — еIо Александр.

БлэкIыгъэ илъэсхэм анахьи нахь лэжьыгъэ бэгъуагъэ мыгъэ бжыхьасэхэм къызэратыгъэр гушIозэ комбайнерым къеIо. Лэжьыгъэ дэгъу къырахы зыхъукIэ, пшъыгъэхэми къызэхамышIэу Iоф зэрашIэрэм, гухахъо хагъуатэзэ яIофшIэн охътэ кIэкIым къыкIоцI зэрэзэшIуахыгъэм тыщигъэгъозагъ. Зы мафэм тонни 150-рэ фэдиз къыхьыжьэу ащ къыхэкIыщтыгъэ. Пчэдыжьым осэпсэу къехыгъэм ыпкъ къикIыкIэ жьэу IофшIэныр рагъэжьэн алъэкIыщтыгъэп, арэу щытми, зы мэфэ IофшIэгъум гектар 16 фэдиз Александр Iуихыжьыщтыгъ.

— «Дон-1500-рэ» зыфиIорэ комбайнэмкIэ Iоф сшIэщтыгъэ. Джы тихъызмэтшIапIэ къыщэфыгъэ «АкросымкIэ» лэжьыгъэр Iусхыжьыгъ. КомбайнакIэмкIэ Iоф пшIэныр дэгъу, къутэрэп, лэжьыгъэр чIэнагъэ имыIэу еIожьы. Сыд фэдиз фабэ щыIэми, комбайнэ кIоцIыр чъыIэтагъ.

Александр Барыкиным унэгъо дахэ ышIагъ. ИкIалэ еплъышъ, ежь ицIыкIугъор ынэ къыкIэуцожьы. Илъэс 14 зыныбжь Анатолий игъэмафэ зыгъэпсэфыгъо губгъом щигъакIоу бэрэ къыхэкIы. Лэжьыгъэм икъэгъэкIын, иIухыжьын шъэфэу хэлъыр зэригъэшIэнэу кIэлэ ныбжьыкIэр пылъ, зэкIэ шIогъэшIэгъон. ЫпэкIэ ищыIэныгъэ гъогу чIыгулэжьыным рипхынэу кIалэр фай, ащ пэрыохъу ятэ фэхъурэп.

Iоныгъом чанэу зыкъыщызыгъэлъэгъогъэ Александр джы итрактору Т-150-м тетIысхьажьыгъ, жъоным ыуж ихьагъ.

Чанэу Iоф ешIэ

Сергей Морозовым лэжьыгъэр зыIуихыжьырэр илъэс 15 хъугъэ. Ыгу рихырэ сэнэхьатым ишъыпкъэу фэлажьэ. Зы такъикъ лые ымыгъэкIодэу иIофшIэн зэрифэшъуашэу зэрэзэшIуихыщтым пылъ.

— Илъэсым къыкIоцI тызыдэлажьэгъэ бжыхьасэхэм лэжьыгъэ дэгъу къаты зыхъукIэ, гур къыдещае, — еIо Сергей. — Iоныгъор илъэс къэс зэфэдэп. Мыгъэ ощхым тхьыызэтыригъэуцоу хъугъэ ыкIи осэпс къызэрехыщтыгъэм пае пчэдыжьым жьэу губгъом тыхэхьашъущтыгъэп. Зы мафэм гектар 15 — 20 Iусхыжьэу къыхэкIы. Апэрэ пшъэрылъэу сиIэр чIэнагъэ фэмыхъоу, охътэ кIэкIым къыкIоцI лэжьыгъэр Iусхыжьыныр ары. Пащэхэр къызэрэсщыгугъырэр къызэрэзгъэшъыпкъэжьыщтым сыпылъ.

Красногвардейскэ районым анахь дэгъоу щылэжьэрэ мэкъумэщ фермер хъызмэтшIапIэхэм ащыщэу «Асланов» зыфиIорэм Сергей Iоф зыщишIэрэр бэшIагъэ. Комбайнэу «Нивэмкlэ» иIофшIэн ригъэжьэгъагъ. Ащ ыуж аужырэ шапхъэхэм адиштэу IэкIыбым къыщыдагъэкIырэ комбайнэ зэфэшъхьафхэмкIи Iоф ышIагъ. Илъэсищ хъугъэу мы хъызмэтшIапIэм къыщэфыгъэ комбайнэу «Лаверда» зыфиIорэмкIэ лэжьыгъэр Iуехыжьы.

— Комбайнэр кIэ, ыкIоцI чъыIэтагъ, зэкIэ автоматикэм тет. Апэ сызыкIэрэтIысхьэм сыкъэщтэгъагъ, ау, зэраIоу, дэгъум шIэхэу уесэ, — еIо тигущыIэгъу.

ХэшIыкI дэгъу техникэм зэрэфыриIэр мыгъуащэу икомбайнэ игугъу къешIы. Iоныгъор ыкIэм фэкIуагъэми, зыгъэпсэфыгъо имыIэу иIофшIэн Сергей лъыпидзэжьыщт. Тракторым итIысхьэжьынышъ, къэкIощт илъэсым лэжьыгъэ къэзытыщт бжыхьасэхэм япхъын чIыгур фигъэхьазырыщт.

Красногвардейскэ районым хыныгъор зэрэщыкIуагъэм фэгъэхьыгъэ тхыгъэхэу я 2 — 3-рэ нэкIубгъохэм арытхэр къэзыгъэхьазырыгъэр *ПIАТЫКЪО Анет.*

Сурэтхэр Iэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Красногвардейскэ районым ичIыгулэжьхэу лъытэныгъэ зыфэсшIыхэрэр!

Гъэхъагъэ хэлъэу хыныгъор зэрэшъуухыгъэм фэшI сыгу къыздеIэу сышъуфэгушIо!

Районым ичIыгулэжьхэр зэрэлэжьэкIо Iэпшъэ пытэхэр къагъэшъыпкъэжьыгъ. Шъуирайон пстэуми апэу бжыхьэсэ тонн мин 97-рэ ыугъоижьыгъ. Гектар пэпчъ хьэ центнер 65,1-рэ, коц центнер 57,2-рэ къиишъухыжьыгъ. БлэкIыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, процент 24-кIэ нахьыбэу лэжьыгъэ къэшъухыжьыгъ.

Дэгъоу шъузэрэлэжьагъэм фэшI тхьашъуегъэпсэу! Гъэхъагъэхэм шъуакъыщымыуцу, лэжьэкIуплIэхэм ягъэфедэнкIэ, гъомылапхъэхэм якъэхьыжьынкIэ тапэкIи шъуфэлъэкIыщтыр зэкIэ шъушIэ.

Районым ичIыгулэжьхэм псауныгъэ пытэ, насып яIэнэу, мамырэу псэунхэу, гъэхъэгъакIэхэр ашIынхэу афэсэIо!

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

2015-р — ЛИТЕРАТУРЭМ И ИЛЪЭС

Поэзием, прозэм яшъхьангъупчъ

Автор зэфэшъхьафхэм агу пхыращырэ зэхэшIабэр — гушIуагъор, гумэкIыр, къиныр, тхъагъор, ядунэелъэгъукIэ, ядунэегурыIуакIэ поэзием, прозэм яхьатыркIэ къызэрэплъагъэIэсырэр, ятворческэ кIуачIэ зынэсырэр къыпфызэхафы мы тхылъыкIэм къыдэхьэгъэ авторхэм яусэхэм ыкIи рассказхэм.

Усэныр, тхэн-гупшысэныр гъусэгъу зышIыгъэу, ар гъогоу хэзыхыгъэ пэпчъкIэ итхыгъэхэр цIыфхэм анэсынхэм, ашIэнхэм мэхьанэ иI хэти итворчествэ къэлъэгъонымкIэ. Ар къыгурыIозэ, усакIоу, тхакIоу, журналистэу, профессиональнэ литераторхэм Урысыемкlэ я Союз икъутамэу Адыгеим щызэхэщагъэм итхьаматэу Мэджэджэ Мэдинэ зипэщэ Союзым хэтхэм япроизведение анахьышIоу зэгъэкIугъэхэу, зы сборник зэхэт лъэгъупхъэ къыдэгъэкIыгъэныр игъоу ылъэгъугъ. ХэткIи мы тхылъыр лъэбэкъу гуапэ зэрэхъущтыр къыдилъытагъ.

Зигугъу тшIырэр «Сборник произведений литераторов Республики Адыгея» ыцIэу бэмышIэу Мыекъуапэ, пчъагъэмкIэ 500 хъоу, ООО-у «Качествэм» къыщыхаутыгъэр ары.

Зы унэшхом зэдис куп дахэу, бын хъупхъэу, тхылъым автор зэфэшъхьафхэр щызэIукIагъэх. Ахэр адыгэх, урысых, ермэлых, нэмыкI цIыф лъэпкъых, творчествэм зы ышIыгъэх. Мыхэр зэпэблагъэ, зэщыщ зышIыхэрэр гупшысэн-тхэныр зэрафэукIочIэу, ащ зэрэфэщагъэхэр, зэрэфэшъыпкъэхэр ары. Автор 33-рэ мэхъух. Ахэм ахэтых поэзиер нахь къыздэхъухэрэр, прозэр зикIасэхэр, мы лъэныкъуитIуми ахэзагъэхэрэр. Ау ахэм зэкIэми ягъомылэ шъхьаIэр гущыIэ зыжьыгъэу о пщыщ хъурэр ары. Сборникыр урысыбзэкIэ къыдэкIыгъ, ау мыщ адыгабзэкIэ тхыгъэ произведениехэри бэу дэтых. Зитхыгъэхэр къыдэхьагъэхэм ащыщых Абрэдж Сафият, Бэджэнэ Мурат, Бэрэтэрэ Мурат, Къуекъохэу Аслъанбый ыкIи Асфар, Лаушъэ Аслъан, ежь Мэджэджэ Мэдин, ЛъэпцIэрышэ Исмахьил, Хьаудэкъо Шыхьамыз, Хьагъундэкъо Саидэ, Хьакурынэ Руслъан, Хъущт Щэбанэ ыкIи ыпхъоу Мирэ, КIыргъ Юрэ.

НэмыкI лъэпкъхэм ащыщхэм япроизведениехэри тхылъым бэу дэтых: Лариса Абрамцовар, Александр Адельфинскэр, Владимир Ахапкиныр, Игорь Ахшарумовыр, Галина Бендюк, Иван Бормотовыр, Вера Визировар, нэмыкIхэри.

ЗэкIэ авторхэр, усакIохэми прозаикхэми, щыIэныгъэм гукIэ пытэу епхыгъэ закIэх. КъяшIэ-

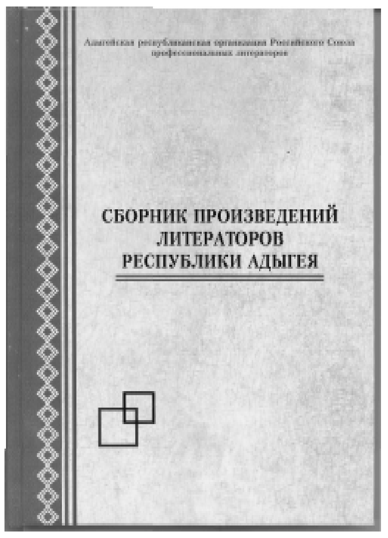

кIыгъэ дунай дахэр, Ным илъэпIагъэ, цIыфыгъэм ыуасэ, лIыгъэм икъежьапIэ, Хэгъэгу шIулъэгъур зыгу щызэпэкIэкIых. Шъыпкъэ, тхакIо пэпчъ икъэIуакIи, игупшысакIи зэрэзэфэмыдэр тхылъ нэкIубгъохэр зэпырыбгъазэхэ зыхъукIэ нафэ къыпфэхъу. Хэти кIоцIылъым фэдизба къыхэкIыжьырэр?! Ау пыIухьэ фэпшIынэу щымытэу автор пэпчъ лъэгъо зэнибжь зэриIэр тхыгъэхэм къыуагъашIэ, псэм игуапэ ашIэу загъэулэужьы, темэ гъэшIэгъон зэфэшъхьафхэм алъэIэсых. Сыдрэ Iофшагъи щыкIагъэ горэ имыIэнэу хъурэп, ау агукIэ ашIоигъом къыкIэIогъэ произведениехэр гъэшIэгъоных.

Лариса Абрамцовам иусэхэм тхылъыр къызэIуахы, ар фэусэ шIулъэгъум, шIу алъэгъуным ыкIи охътэ дышъэ-пкIашъэу бжыхьэм.

Абрэдж Сафиет и Адыгей икIэсэ чIыпI, ифэбапI, фэплъэкIырэп, къыфэIотэкIырэп, ащ пае гущыIэ лъапIи, жъыуи ашъхьасырэп. ИкIас джащ фэдэу кIэлэцIыкIугъом ынэIу ренэу фэгъэзагъэу тхэныр ыкIи а зэкIэ къыдэхъу, ипычыгъо псынкIэ гурыIогъошIу, иусэхэм нэфагъэр къябэкIы.

Хьакурынэ Руслъан пчэгум ренэу итхэм ащымыщми, иусэ макъэ шъхьафит, лъэш, ыбзи, ихабзи зэрэзэтефэрэр гъуащэрэп, игупшысэ урысыбзэкIэ къеты.

Хьагъундэкъо Саидэ усэхэр, эссехэр етхых, зэхэт сборникхэм ытхыхэрэр къадэхьэх, шIэныгъэми литературэмкIэ зыщеушэты.

Александр Адельфинскэм, Игорь Ахшарумовым, Вадим Высоцкэм, нэмыкIхэми яусэ макъэкIэ поэзием идунэе зэIухыгъэ ин ухащэныр афызэшIокIы. Ягупшысэ пкъы хэлъ, усэр ежьхэм ащыщэу, агу зэрэтешIыкIыгъэр япроизведениехэм пшIошъ агъэхъу.

Мэджэджэ Мэдинэ Ным, бзылъфыгъэм щыIэныгъэмкIэ ыуасэ кIигъэтхъэу, ащ иобраз ылэтэу, ипъфыгъэхэмкIи, гъашIэмкIи ишIушIэ зэрэгъунэнчъэр усэкIэ къызэрэриIотыкIыгъэр гуапэ мэхъу.

Автор пэпчъ фэпIони, къепIолIэни бгъотыщт япроизведениехэм уакъыпкъырыкIызэ, ау ащ гъэзетеджэр тIэкIу ыгъэпшъын ылъэкIыщт. Сэ анахь къыхэзгъэщымэ сшIоигъор хэти ыгуи, ыпси етыгъэу зэрэгупшысагъэм мы усэхэр ыкIи рассказхэр къызэракIэкIуагъэхэр ары. Ежь тхылъыкIэм изэхэгъэуцуакIоу ыкIи икъыдэгъэкIакIоу Мэджэджэ Мэдинэ хъупхъагъэу, цIыфыгъэу фэслъэгъурэр мы авторхэм язэхэт тхылъ къыдэгъэкIыгъэныр ыгу къызэрэкIыгъэр ыкIи зэрэфызэшIокIыгъэр ары. Ащ ишIуагъэкIэ автор пэпчъ зы лъэбэкъу дахэкIэ щыIэныгъэм къыхэуцуагъ. Сигуапэу тхылъ лъэгъупхъэр зэпырысэгъазэ. Нэбгырэ пэпчъ ищыIэныгъэ, итворчествэ кIэкIэу мыщ къыщытыгъ, ащ пыдзагъэу художественнэ тхыгъэр къэкIо. Авторхэм икъоу уафэнэIосэн амал къыуеты ащ фэдэ шIыкIэгъэпсыкIэм. Сборникыр къызызэгопхыкIэ, зы хьакIэщ дэгъу уеблэгъагъэу цIыф Iушыбэмэ тхакIо зэфэшъхьафыбэмэ уаIокIэ. Ахэр ныбжьыкIэх, акъылымкIи, гупшысакIэмкIи, IэпэIэсагъэмкIи зэфэмыдэхэми, а зы мурад зафэм — гупшысэм кушъапIэ фэшIыгъэным зэпэблагъэ ешIых. ТхылъыкIэм лъэпэ мафэ ыдзынэу ащ дэт авторхэм афэсэIо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

IутIыжь Борис ишIэжь фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъоу адыгэ ныбжьыкIэхэр зыхэлэжьэщтхэр зэхащэ

Адыгэ тхэкIо, усэкIо, драматург IэпэIасэу IутIыжь Борис Къуней ыкъор изэшIокI лъагэхэмкIэ зыцIэ чыжьэу Iугъэ лъэпкъылIэу щытыгъ. Зэчыишхо зыбгъодэлъыгъэ хэкупсэр къызыхъугъэр 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 15-м илъэс 75-рэ хъущт. А мафэр гъэлъэпIэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэм зэу ащыщ адыгэ ныбжьыкIэхэм язэнэкъокъу. Тыркуем щыпсэурэ тилъэпкъэгъу бзылъфыгъэу Думэн (Адэмэй) Акилэ ары ар зэхэщэгъэнэу къахэзылъхьагъэр. АщкIэ гухэлъ шъхьаIэу яIэр Къэбэртэе-Бэлъкъар Республикэм инароднэ тхакIоу IутIыжь Борис икIэн лъэпкъым ибайныгъэу зэрэщытыр ныбжьыкIэхэм агурыгъэIогъэныр ары. Литературэм ылъэныкъокIэ зэчый зиIэ пшъашъэхэмрэ кIалэхэмрэ ащ къыщынэфэщтых.

Зэнэкъокъур зэрэзэхащэрэ шIыкIэр

1. Зэнэкъокъум хэлэжьэнхэ алъэкIыщт адыгэ кIалэхэу, пшъашъэхэу илъэс 17-м къыщегъэжьагъэу илъэс 30-м нэс зыныбжьхэр. Джащ фэдэу гурыт еджапIэхэм яапшъэрэ классхэм, лицеихэм, колледжхэм, техникумхэм ачIэсхэр, апшъэрэ еджапIэхэм ястудентхэр, ахэр къэзыухыгъэхэр, IофшIэпIэ зэфэшъхьафхэм аIут ныбжьыкIэхэр.

2. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ тхыгъэхэм рассказ (новеллэ) шапхъэ яIэн фае. Анахь дэгъухэр ыужкIэ гъэзетхэу «Адыгэ псалъэм», «Адыгэ макъэм», «Черкес хэкум», журналхэу «Iошъхьэмафэмрэ» «Зэкъошныгъэмрэ» къарагъэхьащтых.

Зэнэкъокъум зэрэхэлэжьэхэрэ шIыкIэр

1. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ рассказыр (новеллэр) зыфэгъэхьыгъэщт Iофыгъохэр ежь авторым къыхехых. Ау цIыфыгъэ, шъыпкъагъэ, гукIэгъу ахэлъыным, шэнышIоу щытынхэм, ныбджэгъуныгъэм, еджэным, лэжьэным ныбжьыкIэхэр ащкIэ къыфаIэтынхэ, бзылъфыгъэхэмрэ нахьыжъхэмрэ лъытэныгъэ афыряIэным гу лъырагъатэу щытынхэ фае. ГущыIэ дэйхэр, узыгъэукIытэрэ къэIуакIэхэр ащ хэтыхэ хъущтэп.

2. Зэнэкъокъум хэлэжьэнхэ алъэкIыщт Урысые Федерацием хэхьэрэ чIыпIэ пстэуми ащыпсэурэ адыгэ ныбжьыкIэхэр.

3. Зэнэкъокъум изэхэщакIохэм, жюрим ахэтхэм ацIэхэмрэ алъэкъуацIэхэмрэ гъэзетхэу «Адыгэ псалъэм», «Адыгэ макъэм», «Черкес хэкум» къарыхьащтых.

4. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ рассказхэр (новеллэхэр) адыгабзэкIэ тхыгъэхэу щытынхэ фае. Ахэри, ахэм ащыщ пычыгъо горэхэри нэмыкI тедзэгъухэм къащыхаутыгъэу щыт хъущтэп.

5. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ рассказыр (новеллэр) компьютеркIэ, «Arial» зыфиIорэ я 12-рэ шрифтымкIэ хэутыгъэн, сатырхэм азыфагу миллиметрэ 1,5-рэ дэлъын фае. «А4» зыфиIорэ тхьапэм тефэрэм къыпкъырыкIыхэзэ, нэкIубгъуи 7 — 20-м ар къемыхъумэ нахьышIу.

6. Зэнэкъокъум къарагъэхьырэ рассказхэр (новеллэхэр) экземпляри 3 хъунхэ, CD-м тет электрон вариантри ягъусэн фае.

7. Зэнэкъокъум къагъэхьыгъэ тхыгъэхэр зыехэми нэмыкIхэми аIэкIагъэхьажьыхэрэп.

8. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ рассказхэр (новеллэхэр) тхылъэу е тхыгъэ шъхьафэу къыдэгъэкIыгъэнхэмкIэ унашъо зышIыхэрэр зэнэкъокъум изэхэщэн фэгъэзэгъэ купым хэтхэр ары. Ахэр тхылъэу къыдагъэкIыми, авторхэм гонорар аратыщтэп. Зэнэкъокъум изэхэщакIохэм фит зашIырэ нэуж ахэр гъэзетхэми журналхэми къарагъахьэхэмэ хъущт. Джащыгъум гонорарым фэгъэхьыгъэу унашъо зышIыхэрэр ежь редакциехэр ары.

9. Зэнэкъокъум зэрэкIорэр Интернетым иамалхэмкIэ, гурыт, апшъэрэ еджапIэхэм ярадиохэмкIэ къатыщт, гъэзетхэу «Адыгэ псалъэм», «Адыгэ макъэм», «Черкес хэкум», журналхэу «Iошъхьэмафэм», «Зэкъошныгъэм» къахаутыщт.

Зэнэкъокъум къагъэхьырэ тхыгъэхэм зэрахэплъэхэрэ шIыкIэмрэ пIалъэхэмрэ

1. Зэнэкъокъум къагъэхьырэ рассказхэр почтэкIэ 2015-рэ илъэсым Iоныгъом и 1-м нэс гъэзетхэу «Адыгэ псалъэм», «Адыгэ макъэм», «Черкес хэкум» яредакциехэм ащыщ горэм IэкIагъэхьанхэ фае.

2. Рассказыр (новеллэр) зытхыгъэм ыцIэ шъыпкъэ армырэу, цIэтедзэр (псевдонимыр) тетхэгъэн фае гуадзэу N 1-м зэрэщыгъэнафагъэм диштэу. А гуадзэри тхыгъэм игъусэн фае.

3. Гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» щызэхэщэгъэ, къэбэртэябзэми, щэрджэсыбзэми, адыгабзэми дэгъоу ащыгъозэ тхакIохэр зыхэт купыр рассказхэм захэплъэрэ нэуж нахьышIоу алъытагъэхэр къегъэнафэхэшъ, 2015-рэ илъэсым Iоныгъом и 30-м нэс жюрим IэкIегъахьэх.

4. Жюрим хэтхэр тхыгъэхэм ахэплъэшъ, шIухьафтынхэр зыфагъэшъошагъэхэмкIэ 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум и 14-м нэс макъэ къегъэIу. Ахэм ацIи алъэкъуацIи гъэзетхэу «Адыгэ псалъэм», «Адыгэ макъэм», «Черкес хэкум» къарагъахьэх.

5. Зэнэкъокъум къагъэхьыгъэ рассказхэм уасэ афашIы зыхъукIэ мыщ фэдэ шапхъэхэр къыдалъытэх:
— ащ хэлъ гупшысэ шъхьаIэр;
— тхыгъэм гъэпсыкIэу иIэр;
— ар зэрэтхыгъэ адыгабзэм икъэбзагъэрэ идэхагъэрэ;
— тхыгъэр зыфэгъэхьыгъэ Iофыгъом мэхьанэу иIэр.

Зэнэкъокъум нахь дэгъоу щалъытэгъэ рассказхэр зытхыгъэхэм апае шIухьафтынэу агъэнэфагъэхэр

1. А 1-рэ чIыпIэр зыфагъэшъуашэрэм сомэ мин 75-рэ;
2. Я 2-рэ чIыпIэр къэзыхьырэм сомэ мин 50;
3. Я 3-рэ чIыпIэр зыубытырэм сомэ мин 30 аратыщт.
4. ТезыгъэгушхорэшIухьафтынхэу сомэ мини 10 зырыз хъухэрэри ныбжьыкIэ тхакIуи 4-мэ аратыщт.

Уахътэр шы емылыч, къэуцу имыIэу мачъэ, улъежьагъэкIи укIэмыхьанэу псынкIэ. Ар къэтэзыгъаIорэр тихэгъэгушхо мэхьэнэ ин зэритырэ мэфэкI мафэмэ анахь мэфэкIыжьэу, жъи кIи агухэр къадеIэу агъэмэфэкIырэ мэфэ гушIуагъоу ТекIоныгъэшхом и Мафэу мары я 70-у хэдгъэунэфыкIыгъэр ары.

Ащ фэдэр ащыгъупшэрэп

Хэгъэгушхом щыпсэурэ хэтрэ цIыф лъэпкъкIи нафэ мамырныгъэм, шъхьафитныгъэм, рэхьатныгъэм анахь лъапIэ зэрэщымыIэр. Непэ фэдэ охътэ къезэрэхьакIым, охътэ плъырстырым, хэгъэгу кIоцIым зэо зэпэуцужьхэр къихъухьэхэу зыщыхъугъэм, фашизмэм икIэрыкIэу зыкъиIэтыжьэу зыщырихьэжьагъэм, дунаеу тызщыпсэурэм имамырныгъэ щыIакIэ гъэпытэгъэныр пшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр зыщыдгъэгупшэ зэрэмыхъущтыр къеушыхьаты. ТицIыфышъхьэкIэ зэо мэхьаджэм къытфихьыгъэ чIэнэгъэшхор джы къызнэсыгъэми зэхэтэшIэ. Сыд фэдиз уахътэ тешIагъэми, лъэпкъ пчъагъэмэ ялIыкIохэм лIыхъужъныгъэу, псэемыблэжьныгъэу зэрахьагъэр хэти тщигъэгупшэн ылъэкIыщтэп. Яхэгъэгу, яхэку, ячIыгу, якъуаджэхэр ахэм къаухъумэзэ, аужырэ жьыкъэщэгъум нэсэу къэмыуцухэу тэщ паекIэ фэхыгъэх. Ахэм янахьыбэр ныбжьыкIэ дэдагъэх ящыIэныгъэ заухым, апсэ загъэтIылъым.

ТиIакъокIэ, тиунагъокIэ Хэгъэгу зэошхоу блэкIыгъэм чIэнэгъэшхо зэригъэшIыгъэмэ ащыщ тыхъугъ. Адыгэ хэкум ибжъэдыгъу чIыналъэкIэ анахь къоджэ инмэ ащыщыгъ Тэуехьаблэ. Апэрэмэ ащыщэу тичылэ дэкIыхи нэбгырэ пчъагъэу заом имашIо Iухьагъэмэ ащыщэу 21-р Пхъэчэешlэ лIакъоу сикъызэхэкIыгъэм щыщыгъэх, нэбгырэ 15-р заом хэкIодагъ. Ахэр зэкIэ лIакъом ипкъэухэу, сыд хъугъэми къэгъазэрэ щынэрэ ямыIэу псэущтыгъэх. Къэзымыгъэзэжьыгъэмэащыщ хъугъэ ситэтэжъэу зыкъо закъо зымылъэгъугъэ Пхъэчэешlэ Исмахьил Мыхьамэт ыкъори.

Илъэс 22-рэ ныIэп ыныбжьыгъэр ситэтэжъ зэуапIэм зыIохьэм. Псэемыблэжьэу зэуагъэ, зэо машIом Iутэуи фэхыгъэ. Илъэсищым къыкIоцI зы тхьаусыхи, угу зыгъэцIыкIуни хэмытэу къатхэщтыгъэ, къыхэщыщтыгъэ закъор пыим текIохэу, текIоныгъэр къыдахэу къэкIожьынхэу зэрэфэягъэр ары. Иаужырэ тхыгъэ щэнэбзэкIэ осыет къышIыжьыгъэм фэдагъ. Ишъхьэгъусэ лъэрымыхьэу зэуапIэм Iухьэгъэ кIэлэ ныбжьыкIэм ышIэщтыгъэ сабый къыфэхъунэу зэрэщытыр, ащ къыхэкIэу, «Шъао къэхъумэ, Маюр фэшъуус, пшъашъэ хъумэ, тянэ зыфэе цIэр фераус» ыIоу иписьмэ иаужырэ сатырэ итхэгъагъ. Арэущтэу егъашIи зытемыплъэжьыщт сабыеу, ты ныбжьыкIэу щыIэныгъэм щыгушIукIыщтыгъэм къыфэхъугъэр къэмыхъурапшIэу зэо мэхьаджэм ибзу къегъанэ.

Зэоуж илъэсхэри хьылъэ дэдэу зэкIэлъыкIуагъэх. Мамырныгъэ щыIакIэр къэзыгъэблэгъагъэ тизэолI лIыхъужъхэм алъэкI къамыгъанэу ТекIоныгъэм имафэ къытфагъэсыгъ. Зинасып къыхьи псаоу къэкIожьыгъи ахэтыгъ. Зыпсэ зыгъэтIылъи чIычIэгъ шIуцIэ цIынэр егъэшIэрэ щылъыпIэу, рэхьатыпIэу зыфэхъугъэ зэолI мин пчъагъи тихэгъэгушхо чIинагъ. А зэо мыгъом аIихыгъэх ятэхэр, ашыхэр, акъохэр, егъэшIэрэ шъузабэу къыгъэнагъэри бэдэд. Тэри, тфэлъэкIыщтыр арышъ, непэ псаоу дунаим тетхэмкIэ, етэхы нэлатыр ащ фэдэ зэо мэхьаджэм.

Илъэсхэр бэу зэкIэлъыкIуагъэх, ау уIэгъэжъэу тилIыхъужъхэм ателъхэм ятыркъохэр хэкIокIэжьыгъэхэп. ХэкIокIэжьыгъэп сятэ игъашIэм тыркъоу зэо бзэджашIэм къытыришагъэхэр. Зятэ зиIэмэ яхъуапсэзэ зигъашIэ гъогу къэзыкIурэ сятэу Пхъэчэешlэ Маюри хэгъэгушхоу ятэ зыфэзэуагъэм гум ринагъэп.

Шъыпкъэ, къиныгъо чIыпIэмэ мымакIэу арыфэу къыхэкIыгъ: пхъэ къэшIыни, мэкъу упкIэни, чэу шIыхьани, хэтэ гъэтIысыни. Джарэущтэу янэжъ щэхъурэ тхьагъо имыIэу бжьы хьылъэм кIэуцонэу хъугъагъэ. Арэу щытми, еджэнри IэпэдэлэлышIыщтыгъэп. Ахэм къакIэлъыкIуагъ дзэ къулыкъури. Ащ фэдизым лъэшэу яхъуапсэщтыгъэ зятэ зышъхьагъ итхэм, ятэ игъусэу ящагу къыдэкIыхэрэм. ИцIыкIугъом щегъэжьагъэу гурыIуагъэу щытыгъ дэимрэ дэгъумрэ, шIумрэ емрэ. Жъалымагъэрэ хьилагъэрэ къызыхэфэрэ цIыфхэм защидзыещтыгъ. Янэжъ арыгъэ гъэсэпэтхыдэхэмкIэ IэпыIэгъу къыфэхъущтыгъэр. Ныр изакъо зыхъукIэ, къэмыкIожьыгъэ къо закъом дэгущыIэщтыгъ: «А сикIэлэ тхьамыкI, уисабый ышъхьагъ уитыгъэмэ, дунэе насыпыр уиIэныеба!» Хэта а зэо мыгъом ымыгъэунэхъугъэр, атырихыгъ цIыфхэм яIэр зэкIэ. «Уятэ зыфэзэуагъэр тэрышъ, сэрышъ, уишъыпкъэу уеджэн фае!» — ыIозэ нэнэ Iушым идунай ыухыгъ.

Илъэсхэр зэкIэлъыкIуагъэх, дзэ къулыкъури ишъыпкъэу ыхьыгъ, ащ ыуж кIэлэегъэджэ институтри къыухыгъ. Сятэ иIахьылхэм бэрэ къызэраIотэжьырэмкIэ, «ежь-ежьырэу зипIужьыгъ» зыфаIорэм фэдагъ, зэрэфэлъэкIэу лэжьагъэ, псэугъэ сятэ. Уахътэр къэси унагъо ышIэным игъогу техьагъ. УнагъомкIи щысэтехыпIагъ. СицIыкIугъом щегъэжьагъэу хьонэгъо гущыIэ ыжэ тапашъхьэ къыщыдэфагъэп. Мыхьун ышIагъэу е ыIуагъэу къэтшIэжьырэп. Ыгу етыгъэу, щысэтехыпIэу лэжьагъэ, псэугъэ. ИIофшIагъэ хэгъэгум уасэ къызэрэфишIыгъэм ишыхьатхэу щытхъу тхылъхэмрэ бгъэхалъхьэхэмрэ мымакIэу къыфагъэшъошагъэх. Ятэу зымылъэгъугъэм ынапэ зыпарэкIи тырихыгъэп, зы мыхъункIи ыцIэ рарагъэIуагъэп.

СицIыкIугъом щегъэжьагъэу зы лъэIу ренэу Тхьэшхом фыриIагъэр: «А ей гущ, пкIыхьапIэкIэ нэмыIэми зэзакъо сятэ зэхэугуфыкIыгъэу ынапэ слъэгъугъэ гущэмэ сыгушIонгъи, сырырэзэнгъи». Ары пэпчъ ситэтэжъэу сымылъэгъугъэ Пхъэчэешlэ Исмахьил Мыхьамэт ыкъор зыукIыгъэ заом инэу сыгу фэпльыщтыгъэ «егъашIэми чIы шъхьашъом зао къыщэрэмыхъу» сIоти, сылъаIощтыгъэ.

ЩыIэныгъэр зы чIыпIэ итырэп, илъэсхэр блэкIыгъэх, сэри сныбжь икъуи Мыекъопэ гимназиеу N 22-м сычIэхьагъ. Илъэс еджэгъухэм еджапIэм ТекIоныгъэм и Мафэу жъоныгъуакIэм и 9-р игъэкIотыгъэу щыхагъэунэфыкIыщтыгъ. Ары къэс усэ цIыкIухэр, Iотэжьхэр, очеркхэр класс пэпчъ тагъэтхыщтыгъэх, тыкъырагъэджэжьыщтыгъэ. Ащ фэдэу я 4-рэ классыр къызщысыухыщтыгъэ илъэсым сэри ситэтэжъэу сымылъэгъугъэм пае усэ цIыкIу зэхэслъхьэгъагъ. Классым сыкъызыщеджэм, инэу сигъэгушIоу тфы инышхо сиапэрэ кIэлэегъаджэу Асланова Ольга Владимировнам къысфигъэуцугъагъ, адыгабзэкIэ зэсыдзэкIынэу къысэлъэIугъагъ. Ащ нэужым зэрэреспубликэу зыхэлэжьэгъэгъэ мэфэкIышхоу къэлэ гузэгум, В. И. Лениным исаугъэт зэрыт пчэгушхом щыкIуагъэм заом имашIо Iутыгъэ ветеранхэри бэу зыхэлэжьэгъагъэм сыкъыщырагъэджагъ, Iэгутео мэкъэшхоу къыдэогъэм сшIогъэшIэгъонэу сыхаплъэщтыгъэ.

ЗэкIэмэ анахь сигопагъэр ветеранхэм къахэкIи, зыныбжь хэкIотэгъэ адыгэ лIышхоу бгъэхэлъхьэ лъапIэхэр бэу зыхэлъыгъэр къысkIэрыхьи къэгъэгъэ Iэрамышхоу ыIыгъыр къызэрэситыгъэр, адыгабзэкIэ «Аферым, сипшъашъ!» къызэрэсиIуагъэр ары. Нэпсыцэхэр ынэгушъо къетэкъохыгъэх, ыIэгушъо шъуамбгъокIэ сшъхьашъо Iэ къыщифагъ.

СицIыкIугъом щегъэжьагъэу а мэфэкIышхор зэрэхэгъэгоу зыщыхигъэунэфыкIырэм тичылэ гупсэу Тэуехьаблэ тыкIо зыхъукIэ, ыпэрапшIэу Джэджэхьаблэ тыдахьэти, чылэ гузэгум ит саугъэтышхоу зэолIитIур зытетым тиунагъокIэ тыкIэрыхьэщтыгъэ. Сабыигъом гулъытэр фэмакI, арэу щытми, къызыхэкIырэри сымышIэу, зэолIитIум язырэр сэ ситэтэжъэу тесыубытагъэу ащ пэчIынатIэу къэгъэгъэ Iэрамыр теслъхьэщтыгъэ. Ащ ыуж сятэ сыгу егъоу сыдэплъыещтыгъэ, ежьыри плъызыкъэу ятэ ыцIэрэ ылъэкъуацIэрэ дышъэпс хьарыфхэмкIэ зытетхэгъэ сатырхэм зыпари къымыIоу, гупшысэ куу онтэгъум хэтэу ыIэ ригъакIоу, ынэпсыхэр къышIуакIоу зыслъэгъукIэ, ыIапэ къэсыубытыти, къыIусщыжьыщтыгъэ. Хэта зышIэрэр а такъикъ гумэкIыгъом сятэ ыгу щыхъурэ-щышIэщтыгъэр?

Зэрэхабзэу, илъэс зэкIэлъыкIохэм уапIу, уалэжьы, ныбжьыр нахь лъыкIуатэ къэси щыIэныгъэм ифэшъошэ уасэ фэошIы, урегъэгупшысэ. АщкIэ сятэ къысиIощтыгъэхэри сыгу къэкIыжьых, сыдигъокIи сыгу илъыгъэх: « А сипшъашъ, сэщ пай, ощ пай, зэкIэмэ апай уитэтэжъ тхьамыкIэ илъэс 24-рэ нахь ымыныбжьэу зэо мэшIуаем Iууци, ыпсэ зыфитыгъэр, шъхьафитныгъэ щыIакIэр ары къытфыдэзыхыгъэр, къытфэзыгъэсыгъэр. Хэгъэгур шIу тлъэгъун, тыфэлэжьэн, тауж къикIыхэрэм щысэ дахэ тафэхъун фае». Ежьыри елъэкIыфэ хэгъэгум фэлэжьагъ, фэпсэугъ. Джы непэрэ мафэм пенсием щыIэу я 74-рэ илъэсым итэу тхэтхэ мэфэкIышхом техьагъ, а мэфэкIышхоу егъашIэм зинэплъэгъу кIэнэцIыгъэм ишыхьатхэм, итхылъ тхыгъэ тхьапэ щэнэбзэу гъожьышэу уахътэм пIокIабзэ ышIыгъэхэм афэсакъызэ зэпырегъазэх, езбырэу ешIэх нахь мышIэми, зырызэу зэ джыри еджыжьых.

Сэри непэ къызнэсыгъэми сыгу къыздеIэу сэлъаIо ащ фэдэ зао егъашIэми къэмыхъужьынэу, сэлъаIо ренэу мамыр щыIакIэр тиIэнэу, титыгъи гушIуагъоу ренэу къепсынэу.

Къэрэмыхъужь егъашIэм зэо мэхъаджэр

Зэо мэхъаджэр укIакIу,
Зэо мэхъаджэр псэхэх.
ГумэкIи, гухэкIи
ащ цIыфмэ къафехь.
Шъхьас ымышIахэу
лыгъэр къыуедз.
ГукIэгъу хэмылъыхэу
лъыпсыр егъачъэ,
Игъонэмысэу
аджалыр къыпхесэ.
Псэхэхэу мэзекIо,
чIышъхьашъор
ЛъыпсыкIэ ащ егъэшъокIы.
КъышIэжьрэп сятэ
ситэтэжъ гупсэ,
Ылъэгъугъэп игъашIэм
ятэ ынапэ.
Яхъопсагъ бэрэ зиIэхэм
зятэ,
ЗыдэщыIэр ымышIэу,
гупшысэу, плъызыкъэу.
ГукIи, псэкIи
лъыхъугъ игъашIэм.
Илэгъу сабыйхэр мымакIэу,
Ятэхэм ягъусэхэу
зилъэгъурэм,
Хэтыгъ ар
гумэкI-гупшысэм,
Гугъушхоу заом
ащ къыфихьыгъэм,
ФэмыхъукIэ
ежьыри еуцолIагъэу,
ЫшIагъ
тхьамыкIэгъо ибэ щыIакIэр.
ШIэжь саугъэтэу
чылэгум итыр
ИIахьытыгъоу сяти къэнагъ.
Дышъэпс хьарыфкIэ
тхыгъэ лъэкъуацIэр
Ситэтэжъ гупсэ
иIахьытыгъоу,
Сурэт гъожьышэр
инэпэеплъыгъ,
Пэхьагъ кIэлакIэзэ
заом имашIо.
ЫшIагъ ныбжьыкIэзэ
пыи мэхъаджэр,
Ихэгъэгу, ихэку,
исабый закъо
Зышъхьамысыжьэу
ыпсэ афити,
Хьадэгъур кIэкIэу
къышъхьарыхьагъ.
ЫшIагъ улIыныр,
ышIагъ улIэныр.
МэшIуаем хэтэу
зэуапIэм Iутэу
ЛIыхъужъы шIыкIэу
щыфэхыгъ ичIылъэ.
Сятэу непэ
мамырэу псэурэм
Къыфэнэгъэ закъор
тхылъ тхыгъэ щэнэбз,
Сурэт гъожьышэу
зэолIитIэу зэгот.
ПкIыхьапIэм хэтэу
ятэ ынапэ
Ылъэгъуми рыразэу
гъэшIэныр къыхьыгъ,
Ау къыхэкIыгъэп ащ фэдэ
ежь къыгъэшIагъэм,
ШIоигъор зэзакъуи
къыдэмыхъугъ.

PS. Тятэжъэу Пхъэчэешlэ Исмахьилэ къыгос кIалэр зэрэадыгэр тэшIэ, ау ыцIэ тыщыгъуазэп, зышIэрэ щыIэмэ, редакцием къэтхэнэу телъэIу.

ПХЪЭЧЭЕШIЭ-КЪУИЖЪ Сусан.

ПсышIопэ район.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(КъызыкIэлъыкIорэр бэдзэогъум и 21-м къыдэкIыгъэ номерым ит).

Фэрзажъо

Фэрзажъор Едэпсыкъоешхом изы чIыпIацIэхэм ащыщыгъ. ЧIыпIэ дахэу къэбар гъэшIэгъоныбэ пылъыгъ. КъызэраIотэжьырэмкIэ, ышъхьэ езыхьыжьэжьыгъэ Едэпс зэшитIум купыр акIыгъоу Пшызэ иадырабгъу къызызэпырэкIыхэм, ыпэрапшIэу Фэрзэжъо тхыцIэм къыщыуцухи тесыгъэх ыкIи загощи ащ щызэгокIыжьыгъагъэх. Мы къэбарыр шъыпкъэнкIи хъун, сыда пIомэ Фэрзажъом ублэкIын умылъэкIынэу сыдым фэбгъэзагъэми чIыпIэ тегъэпсыхьэгъагъ. Ыбгъухэмкlэ ар губгъо шъофымкIэ къэухъурэигъэу игъунапкъэхэр пырэжъые пырацэхэмкIэ къэшIыхьэгъагъ. Фэрзажъор тIоу гощыгъагъэ — Фэрзэжъо тхыцIэмрэ Фэрзэжъо лъэгуахэмрэ.

Фэрзэжъо тхыцIэр теIэтыкIыгъэу, хэхьапIи хэкIыпIи имыIэу, хахьэрэр хэкIуадэу аIощтыгъ, зэрэхъурэмкIэ, ар гъэбылъыпIэ дэгъугъ. Зышъхьэ къезыхьыжьэжьыгъэхэм пый ямыIагъэу щытыгъэпын фае. Уплъэмэ къакIорэр плъэгъоу бгъуиплIымкIи губгъор нэкIыгъ. ТхыцIэм укъехэу мэз чIэгъымкIэ тIэкIу укъакIомэ, Фэрзэжъо лъэгуахэм укъихьэщтыгъ. Ар гъэхъунэ шIэгъуагъ. Уц къэшхъо шхъонтIэ куум щымыщ хэмытэу къэбзагъэ, мэкъу дэгъуи щаупкIэщтыгъ. Пцел чъыг инхэмкIэ лъэгуахэр зэIухыгъагъ. ПкIэшъэ гъэшъокIыгъэ кIыхьэу къапылэлыхэрэм былымхэр кIэрытэу дэгъоу пышхыхьэщтыгъэх. Ащ иджабгъукIэ мэзым ухэкIымэ, ПчэнгъэупIэр щытыгъ. Ар псыуцугъэ иныгъ, гъэтхэ гъуй-сые зыщыхъурэми псыр имыгъукIэу къинэщтыгъ, ычIэгъыкIэ къычIэкIыщтыгъэн фае. ЫцIэ зэтыраIотыкIыщтыгъ, зыхэм ПчэнгъэупIэ аIощтыгъ адрэхэр ПчэнхъупIэкIэ еджэщтыгъэх. СызэренэгуерэмкIэ, ар къызытекIыгъэщтыр зыкIэ: купэу Пшызэ къызэпырыкIыгъэхэм пчэн цIыкIухэр яIэгъэн ылъэкIыщт, арыти ПчэнхъупIэр аIуагъ. ЯтIонэрэмкIэ, псыуцугъэу къыпыщылъым пчэн цIыкIухэр «гъуампI» рагъаIоу хапкIэхэзэ щыджэгугъэхэмэ, ПчэнгъэупIэкIэ еджагъэх. Псыр чэнджыгъэп, зыщагъэпскIэу куугъэ, ычIэгъ псынжъыгъ, а псынжъыр Iэзэгъоу ныохэм алъытэщтыгъэ, алъэгуанджэхэм атыралъхьэщтыгъэ.

ПсыгуIанэхэр къытекIэу аштрамыр хизыгъэти хьамлэтхъуагъэм уигъакIощтыгъэп, плъакъохэр ылъахъэу ущесынкIэ къиныгъэ. Хьамлэтхъогъэ кIыхьэхэм псыгу Iанэмрэ аштрамымрэ къатекIэщтыгъэ. Хьамлэтхъуагъэ зыфаIощтыгъэр псыгуIанэм ылъэпсэ кIыхьэу псычIэм зыхэзыгъанэщтыгъэр ары. Апэ а хьамлэтхъуагъэмэ тхьэпэ хъурэе шхъуантIэхэр къапэкIэшъ, псыр уамыгъэлъэгъужьэу тизыбзэ къэхъу. ЕтIанэ псыгуIэнэ дахэхэр ащ къытетIысхьэх. ПсыгуIанэр зытекIыжьырэм ыуж тхьэпэ хъурэе шхъуантIэмэ ачIэгъ аштрамыр къачIэхъо.

Фэрзажъом джыри псыуцугъэ чIыпIэ иIагъ, ар тихэтэцыпэ укъырекIокIымэ пэблагъэу щытыгъ. Ари цIыкIугъэп, иныкIэягъ, ау зыщагъэпскIыщтыгъэп, чIэ имыIэу орыжъ псыиишъугъагъ. ПсыгуIанэхэри тесыгъэх, аштрамри хизыгъ. Нанэ аштрамыр ышхыныр икIэсагъэти, тятэ бэрэ къыфихьыщтыгъэ.

Аштрамыр итеплъэкIэ чIыпцIэ, зэпэкъопиплIэу къэцыпэнэ IукIыхьэхэр тетых. АхэмкIэ зэхэгъэпкIагъэу, сэнашъхьэр зэрэзэхэсым фэдэу зэрэIыгъэу тхьэпэ чIэгъым къычIэхъо. ИIэшIугъэкIэ Шапсыгъэ хыIушъом къыщыкIырэ шхъомчыр угу къегъэкIы. ПхъэIэбжъанэмкIэ къызыпкъудыикIэ, хьамлэтхъуагъэм дыпышIагъэу къыхэолъэшъу. Нанэ Iэбыцо зыпилъхьэти, аштрамхэр къыхишыпыкIыщтыгъ. ЩыуанымкIэ ыгъажъощтыгъ е жъокум питакъоти, ыгъажъэщтыгъ. Аштрамыр къаоу зыригъажьэкIэ, ащыгъум игъо къэхъугъагъ. ШъэжъыемкIэ зызэгобгъэчъыкIэ, картоф гъэжъогъэ такъор угу къыгъэкIэу фыжьэу къыдэтэкъущтыгъ. Гъаблэм игъом аштрамым цIыфхэр хищыжьыгъэх, ау ар гъэблэ шхын закъоу алъытэщтыгъэп, агу рихьэу ашхыщтыгъ. Аштрамыр псы орыжъым ишхъомч.

Фэрзажъом псычэт къолэн дахэхэр щесыхэу, псым зычIагъаоу бэрэ щытлъэгъущтыгъэх, шэкIо шхонч омакъэри къыхэIукIэу зэхэтхыщтыгъ. Къуашъохэр тетэу пцэжъые щешэщтыгъэх.

Фэрзажъом чъыг зэфэшъхьафхэр къыщыкIыщтыгъэх, чъыгае, пцел, шъае, хьамышхунтI, мые бэу хэтыгъэх. Сыдым фэбгъэзагъэми, Фэрзажъор Iэрыфэгъугъ. КIэгъэстыныпхъэр аухымэ, Фэрзажъом ехыхэти, IаплIкъорэгъкIэ къыхахыщтыгъ.

Ущыпсэущтмэ, уцупIэ шIагъоу чIыпIэ дэхагъ, ау щынагъуи щыIагъ, ащи бэ темышIэу зыкъаригъэшIагъ. Фэрзажъор Пшызэ пэблэгъагъ, арыти псыр къызиурэм къыдэлъадэщтыгъэ. Джыри зы псы къэкIопIэ щынагъо щыIагъ — псыхъоу Мартэ.

Мартэ псыхъо цIыкIугъ шъхьае, зыкъызиIэтырэм, мэхъэджэгъабэ зэхишIыхьэщтыгъ. Къуджырыр ыхьыщтыгъ, тэри тыкъелыжьыщтыгъэп. НэчэрэзыекIэ къикIыти, псыхъоу Хьэнашхъо къыхэлъадэщтыгъ. Нэчэрэзыерэ тичылэрэ азыфагу илъыгъэ ТемэнымкIэ къычIэкIыжьыти, ПчэныгъэупIэм къыхэлъадэти, Фэрзэжъо лъэгуахэм дизэу къыдэуцощтыгъ.

Едэпс зэшхэр Фэрзэжъо тхыцIэм зэрэщыпсэугъэхэр бэми макIэми къэIогъуай, ау псыкъиуным ахэр зэрэдимыгъэсыгъэхэр нафэ ыкIи къыдэкIын фаехэу хъугъэ. КъызыдэкIыхэм, загощи ащ щызэгокIыгъэх. Едэпс нахьыжъымрэ игъусэхэмрэ чыжьэу мыкIохэу къыдэкIуаехи Фэрзажъом пэблагъэу тIысыгъэх, ЕдэпсыкъоежъкIэ ащ еджагъэх. Чылэм игъунапкъэхэр къулэджэ кIэй кIыхьэкIэ къэухъурэигъагъ. Ар Едэпс аригъэшIыгъэу ащ ыцIэкIэ еджэщтыгъэх, псыубытыпIэу зэрэшIыгъагъэм щэч хэлъыгъэп.

Тичылэ имызакъоу, бжъэдыгъу чылэхэр зэкIэ зыпштэхэкIэ, къулэджэ кIэй хъотэ инхэр бэу яIагъэх. ГъэшIэгъоны, сыдэущтэу ащ фэдизыр датIыкIыщтыгъа?

Нахьыпэм жъыхэм аIощтыгъэу къаIотэжьыщтыгъэ зэгорэм тичылэхэр зыдэщысыгъэ чIыпIэм хышхо итыгъэу ыкIи ащ къыгъэзэжьыщтэу. Арэущтэу щытыгъэмэ, хъотэ кIэй иутыгъэхэр хышхом иIэшIагъэхэнкIи хъун. Псым къыгъэзэжьыщтэу зыфаIуагъэри нэрылъэгъу тфэхъугъ.

Тыкъамыгъэкощыфэ тичылэ гъэпскIыпIэу иIагъэр мэзи, къуладжи, псыхъуи зэщымыкъоу зытетым тетэу лIэшIэгъуитIу фэдиз къыхьыгъ. Нэужым къуаджэм хахъоу, зиушъомбгъоу зыфежьэм, унэгъуакIэхэр кIэим къызэпырыкIыхэу аублагъ.

ПсырыкIхьабл

Апэрэ унагъоу ПсырыкIхьаблэм тетIысхьэгъагъэр сянэжъэу Гощэхъан. Нанэ шъузэбагъ, шъэуищырэ пшъэшъэжъыерэ иIагъ. ЫтыщкIэ шэбэнэхьэблэ Мамыйхэм ащыщыгъ, ятэ Тэхъушъай ыцIагъэр. КъызэраIотэжьырэмкIэ, нанэ ицIыкIугъом къызыдиштагъэу хагъэзын амылъэкIэу гъэгусэлагъ. ЗызигъэгусэкIэ, къызэкIэмыкIыжьэу бэрэ хэтыщтыгъ. Джы тисабыйхэм а шэныр къазыхафэкIэ «нанэ къытфыщинагъ ар» тэIошъ тэщхы. Сянэжъ жаеу, цIыф кIуамэу щытыгъэп. Нэкъокъуалэуи хьагъу-шъугъугъэп, ау цIэ тедзэу НаекIэ еджэщтыгъэх. Хьаблэм тесхэм шIу алъэгъущтыгъ, анахьыжъыгъ. КъылъыкIощтыгъэх нахь, зыгорэм иунэ кIоу пчыхьэшъхьапэ къыщырихыгъэу къэсшIэжьырэп. Нанэ унэм имыкIэу ренэу исыщтыгъ. IэшIоу тхъукIэ пщэрыхьэщтыгъэ, дагъэ кIидзэщтыгъэп. Тхъур Iурышхэу ышхыныр икIэсагъ. Тхъуолъэ кIыхьэм кIэрытэу сынэгу къыкIэуцожьы.

Тятэжъ Къамболэт ыцIагъ. Сятэ илъэситфым итыгъ ятэ зэлIэм. Мэщытым кIощтыгъэ, ишъыпкъэу диным пылъыгъ, КъурIаным еджэщтыгъ, «къурIэнаджэр» къыхьыгъагъ. Нанэ нэмаз ышIыщтыгъ, ау КъурIаным еджэщтыгъэп.

Тиунэ мэщытым къычIэкIыгъэу пкъыгъо цIыкIу илъ. Нанэ ар ыгъэшIуапэу зэрихьэщтыгъ. Нэмазлыкъым дыпышIагъэу дэпкъым пылъагъэщтыгъ. Ар зэрыджым хэшIыкIыгъ. ИтеплъэкIэ зэпэхъураеу, ыкъуапэхэр зэрыдзагъэхэу, пылъапIэхэр къыпэщых. «Мэщытыр зэрапхъожьэу сызэчъэм, ары сызыхэфэжьыгъэр», — нанэ ыIощтыгъ. Мэщы дэпкъым остыгъэу пылъэгъагъэм мыхэр дыпышIэгъагъэх. Мэщытыр гъуржъым хэшIыкIыгъэу, азанаджэр къызыщыджэрэр дыхэтыгъ. Ар зыфызэрапхъожьыгъэр къэсIонэу сшIэрэп. Нанэ къыIотагъэуи къэсшIэжьырэп, непэ узэупчIыжьыни щыIэжьэп. КъаIотэжьырэр Хэгъэгу зэошхом игъом топыр къытефи ыгъэфыкъогъагъэу ары, арынкIи хъун зыфызэрапхъожьыгъэр. Ащ ыуж 1947-рэ илъэсым ар хьамбарэ ашIыжьыгъагъ. ЕджапIэм пэчыжьагъэп, тыкIонэу зэрэхъугъагъэр къэсшIэжьырэп, ау а чIыпIэм тикласскIэ тыIухьанэу хъугъагъэ. Ащыгъум ар хьамбарыжьыгъэп, унэ ин лъагэу зэрэщытыгъэр къырыпшIэжьынэу лъэкъо пытэ ин бетонкIэ кIэгъэчъыхьэгъагъ. Тыкъызагъэкощым, пкъыгъо цIыкIур къыздэтхьыжьыгъэу тибынхэм яунэ непэ къызнэсыжьыгъэми илъ.

Сятэжъытхэр зэшитфырэ зэшипхъуищырэ хъущтыгъэх. Сятэ ятэ ерагъэу къешIэжьы, ятэжъэу Зэчэрые ылъэгъугъахэп, ащи идунай шIэхэу ыхъожьыгъ. ТилIакъокIэ тызэрашIэрэр Псэланэкъо Хъотых. КъызэраIотэжьырэмкIэ, Псэланэ цIыф Iэпс-лъэпс псынкIагъ, лIыгъэ хэлъыгъ, Пшызэ шы Iэхъогъур къызэпырифыгъагъэу игугъу ашIыщтыгъ.

Тыкъызагъэкощым, сятэ илъэс тIокIитIурэ тIурэ ыныбжьыгъ, ау Псэланэ икъэхалъэ къэм дэлъыгъэу къышIэжьырэп. Ятэжъэу Зэчэрыйи, ятэу Къамболэти якъэхалъэхэр къыдэнагъэх, псычIэгъ хъугъэх.

Тыкъамыгъэкощызэ, джыри чылэм тызэрэдэсэу, сятэ ятэшыхэу Джамболэтрэ Сэфэрбыйрэ зэлIэхэм, яхьадэхэр Адыгэкъалэ къащэхи чIалъхьэгъагъэх. ХьэдакIэхэри унагъохэм къычIахыжьыхи, Адыгэкъалэ икIэрыкIэу щагъэтIылъыжьыгъагъэх.

Тичылэ къитIу дэтыгъ, зыр къоджашъхьэм итыгъ, адрэр къоджакIэм дэжь чылэгум итыгъ. Чылэгум ит къэр ары тэ тикъагъэр. Ар латкIэ къэшIыхьэгъагъ, чъыгхэр дэтыгъэх. Чэм-мэл Iэхъогъухэр блафыхэ зыхъукIэ, ашIудахьэхэти, уц къашхъом щыхъущтыгъэх. Сятэ шынахьыжъ иIагъ Теуцожь ыцIэу. Илъэс пшIыкIутIум итэу пчъэIупэм елъэпауи, къефэхи ынэгукIэ зытефэм, зэозапсэу лIэгъагъэ. КъызэраIотэжьырэмкIэ, сятэжъ ар къины къыфэхъугъагъ. ФэмыщыIэу гъыгъэу залъэгъум мыскъарэ ашIыгъагъ. Теуцожь икъэхалъэ латкIэ къызашIыхьэм ыуж етIани кулъэмыджыр тятэжъы къэнэтIэхэсым дэжь чIигъэзыхьэгъагъ. «Латыр зебэджыжькIэ, хьадэри чIым хэкIодэжьы» аIоти, латыр кIашIыкIыжьыщтыгъэп. Тыкъагъэкощыфэ Теуцожь икъэхалъэ кулъэмыджэу чIэIугъэмкIэ къашIэжьэу къыхэщыщтыгъ.

Къэр агъэкIэракIэу саугъэтхэр тырагъэуцощтыгъэп. Бэмэ ятэжъхэм, ятэхэм якъэхалъэхэр ашIэщтыгъэп.

Лъэпкъэу ышъхьэ фимытэу къекIокIы зэпытыгъэм къэхалъэу къызэринэкIырэм лъыкIожьынэу, лъыплъэжьынэу амал иIэжьыгъэп. Мары джы тэри тызыкIэрыхьажьын тимыIэжьэу тикъэхалъэхэр псычIэгъ хъугъэх. Ари лъэпкъ шIэжьыр зэпызычэу чIэнагъэ зышIырэм щыщ.

Къэр цIыф кIуапIэу щытыгъэп. Непэ агу къызыщыкIырэм кIохэу, заплъыхьэу, къакIухьэу зэрэдэтхэм фэдагъэп. Ар тилъэпкъ ишэн-хабзэп. Къурмэным, Бирамым ащ кIощтыгъэх, тхьэлъэIу зыщашIырэм къэлъапсэм ит чъыг жьаум щызэрэугъоищтыгъэх. Зэчырхэр къыщаIощтыгъэх, тхьэлъэIум ифэIо-фашIэхэр щагъэцакIэщтыгъэх. КъэсэшIэжьы сшыпхъу нахьыжъырэ сэрырэ нанэ тхьэлъэIум тызэрэздищэгъагъэр. Гъэтхэ гъуй-сый, къещхырэп. Лэжьыгъэр мэкIоды, къоджэдэсхэм агу кIодыгъэ. «Шъхьатехъо цIыкIухэр къызытешъухъу, къэм шъхьапцIэу дахьэхэрэп, тхьэлъэIум тыкIощт,» — ыIуи нанэ тырищэжьагъ. ШэкI фыжьым кIоцIыщыхьагъэу гъомылэ тIэкIу ыIыгъ, тэкIо. КIэим псыр дэтыгъэпти, къэтымыухьэу тыкъехи, Зэпихъантхэм яхэтэ кIыбэу къытфэгъэзагъэм дэжь шъхьэдэкIыпIэу фашIыгъэм телъэбакъуи, яхэтэ гузэгу хэубыкIыгъэ лъэс-лъагъоу пхырыкIырэмкIэ тызэпырыкIыгъ. Зэпихъанэ хьазырэу Iэгум дэтыгъ, ащи кIэлэцIыкIухэр кIыгъугъэх. Зэпихъанэтхэм зэтIозитIу яIагъ. Тичылэ ахэм анэмыкI сабый зэтIуазэ зиIэ унагъо дэсыгъэп. Хьалмэтрэ Аминэтрэ сэ къыздеджэщтыгъэх, Юнысрэ Юсыфрэ сшынахьыкIэу Адамэ иклассыгъэх. Тыкъызагъэкощым, Адыгэкъалэ къэмыкIохэу къуаджэу Гъобэкъуае унэ дашIыхьи дэтIысхьагъэх.

Тэщ фэдэу тхьэлъэIум къекIуалIэрэр бэ, ныохэр зэпэгушIуатэх, IаплI зэращэкIы. Ары апэрэу къэм сызэрэдэхьагъэр. ТыкIозэ, нанэ къытиIуагъ: «Къэм Iапэ фашIырэп, щыкуохэрэп, щыбзаджэхэрэп, тыкъыдэкIыжьы зыхъукIэ, шъузэмыплъэкIыжь». ТыкъызыIухьэгъэ къэм макъи лъакъи дэмыIукIэу рэхьатыгъ.

Сыщынапэу сыдэплъагъ. ЦIыфым идунай зэриухырэр къызгурыIоным сиакъыл нэсыгъагъэп. Жьи, пси, нэфи щымыIэу чIы чIэгъым узэрэчIэлъыщтым сигъэщтагъ.

ХЪОТ Замрэт.

(Джыри къыкIэлъыкIощт).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэу ыкIи ихъызмэт обществэхэу зиакциехэм япроцент 50-м ехъурэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хахьэхэрэм яIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхэщэгъэнымкIэ амал шъхьаIэу агъэфедэхэрэм яхьылIагъ

2013-рэ илъэсым бэдзэогъум и 5-м Петербург щыкIогъэ дунэе экономическэ форумым икIэуххэмкIэ Урысые Федерацием и Президент пшъэрылъэу къафишIыгъэхэм яя 4 — 5-рэ пунктхэр гъэцэкIагъэ хъунхэм пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэу ыкIи ихъызмэт обществэхэу зиакциехэм япроцент 50-м ехъурэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хахьэхэрэм яIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхэщэгъэнымкIэ амал шъхьаIэу агъэфедэхэрэр IофшIапIэхэм щахалъхьанэу.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яIофшIэн нахь тэрэзэу зэгъэкIугъэнымкIэ Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмрэ сатыумрэкIэ и Министерствэ а Iофым фэгъэзэгъэщт гъэцэкIэкIо къулыкъоу гъэнэфэгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэм шIуагъэ хэлъэу яIофшIэн зэхэщэгъэнымкIэ къызыпкъырыкIыхэрэ лъэныкъо шъхьаIэхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

4. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэу къэралыгъо унитарнэ предприятиехэу зыфэгъэзагъэхэм мы къыкIэлъыкIохэрэр зэшIуахынхэу:

1) яIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхащэнымкIэ лъэныкъо шъхьаIэхэу къызыпкъырыкIыхэрэр зэрагъэфедэхэрэр ауплъэкIузэ ашIынэу;

2) мы илъэсым бэдзэогъум и 20-м нэс Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэм шIыкIэ-амалэу агъэфедэхэрэм яхьылIэгъэ отчетыр Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ IэкIагъэхьанэу.

5. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэу отраслэм ылъэныкъокIэ къэралыгъо политикэу щыIэр пхырызыщын фаеу щытхэм Адыгэ Республикэм мылъкум епхыгъэ зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет ягъусэу:

1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэу ыкIи ихъызмэт обществэхэу зиакциехэм япроцент 50-м ехъурэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хахьэхэрэм яIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхэщэгъэнымкIэ амал шъхьаIэу щыIэхэр зэрагъэфедэхэрэм анаIэ тырагъэтынэу;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиехэу ыкIи ихъызмэт обществэхэу зиакциехэм япроцент 50-м ехъурэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку хахьэхэрэм яIофшIэн шIуагъэ къытэу зэхэщэгъэнымкIэ амал шъхьаIэу агъэфедэхэрэм ыкIи ахэм кIэуххэу афэхъухэрэм яхьылIэгъэ отчетыр Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ IэкIагъэхьанэу.

6. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ мы унашъор гъэцэкIагъэ зэрэхъурэм лъыплъэнэу пшъэрылъ фэшIыгъэнэу.

7. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПIЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакIэм и 5, 2015-рэ илъэс
N 87

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

ЧIыпIэ мэхьанэ зиIэ чIычIэгъ байныгъэхэм ягъэфедэн епхыгъэ тхылъхэр зэрагъэхьазырхэрэ ыкIи ащ фэдэ чIыпIэхэр агъэфедэнхэм ифитыныгъэ зэряIэр къэзыушыхьатырэ тхылъхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием и Законэу N 2395-р зытетэу «ЧIыкъатхэм яхьылIагъ» зыфиIоу 1992-рэ илъэсым мэзаем и 21-м къыдэкIыгъэм ия 10^{1}-рэ статья тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. ЧIыпIэ мэхьанэ зиIэ чIычIэгъ байныгъэхэм ягъэфедэн епхыгъэ тхылъхэр зэрагъэхьазырхэрэ ыкIи ащ фэдэ чIыпIэхэр агъэфедэнхэм ифитыныгъэ зэряIэр къэзыушыхьатырэ тхылъхэр зэраратыхэрэ шIыкIэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2012, N 10; 2013, N 8) мыщ фэдэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу:

1) а 1-рэ разделым ия 2-рэ пункт хэт гущыIэхэу «Адыгэ Республикэм тыкъэзыуцухьэрэ дунаим икъэухъумэнкIэ, ошIэ-дэмышIагъэ зыхэлъ IофхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ» зыфиIохэрэм ачIыпIэкIэ гущыIэхэу «Адыгэ Республикэм чIыопс байныгъэхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ» зыфиIохэрэр тхыгъэнхэу;

2) я 2-рэ разделым иа 1-рэ пункт ия 2-рэ подпункт мыщ фэдэ къэIуакIэ зиIэ абзацыкIэ хэгъэхъогъэнэу:

«е) чIычIэгъ байныгъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае а чIыпIэхэр агъэфедэнхэмкIэ фитыныгъэ ятыгъэныр.»;

3) Я 3-рэ разделым иа 1-рэ пункт мыщ фэдэ къэIуакIэ зиIэ подпунктыр хэгъэхъогъэнэу:

«б) чIычIэгъ байныгъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэм пае а чIыпIэхэр агъэфедэнхэмкIэ фитыныгъэ ятыгъэныр.»;

«в) джащ фэдэу нэмыкI чIыпIэхэр къыхэгъэщыгъэнхэр къыделъытэ;».

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПIЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакIэм и 26-рэ, 2015-рэ илъэс
N 108

Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм амыгъэкощырэ мылъкоу ямыщыкIэгъэжь хъурэр зэращэрэ шIыкIэр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Урысые Федерацием и Граждан кодекс ия 296-рэ, 298-рэ статьяхэм, Адыгэ Республикэм и Законэу N 102-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку игъэзекIон ехьылIагъ» зыфиIоу 2008-рэ илъэсым бэдзэогъум и 2-м къыдэкIыгъэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 157-р зытетэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку иучетрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъкукIэ реестрэмрэ япхыгъэ Iофыгъохэм язэшIохын ехьылIагъ» зыфиIоу 2011-рэ илъэсым шышъхьэIум и 2-м аштагъэм атегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо учреждениехэм амыгъэкощырэ мылъкоу ямыщыкIэгъэжь хъурэр зэращэрэ шIыкIэр ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет иотделэу къэралыгъо мылъкум игъэзекIон фэгъэзагъэу щытым мы унашъор Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо къулыкъухэм алъигъэIэсынэу.

3. Адыгэ Республикэм мылъку зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет иунашъоу N 539-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку зэращэрэ шIыкIэр ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиIоу 2008-рэ илъэсым Iоныгъом и 12-м къыдэкIыгъэм кIуачIэ имыIэжьэу лъытэгъэнэу.

Комитетым и Тхьаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакIэм и 5, 2015-рэ илъэс
N 358

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Стационар социальнэ фэIо-фашIэхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрэзэшIуахыхэрэр» зыфиIорэр ухэсыгъэным ехьылIагъ

Федеральнэ законэу N 210-р зытетэу «Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэIо-фашIэхэр зэрэзэшIуахыхэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIоу 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м къыдэкIыгъэм ыкIи Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм административнэ регламентхэр зэшIохыгъэнхэмкIэ къэралыгъо пшъэрылъхэр зэрагъэцакIэхэрэм ехьылIагъ» зыфиIоу 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м аштагъэм атегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Стационар социальнэ фэIофашIэхэм япхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэрэзэшIуахыхэрэр» зыфиIорэр ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ичIыпIэ къулыкъухэм яIэшъхьэтетхэм, стационар учреждениехэу цIыфхэм ясоциальнэ фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзагъэхэм япащэхэм яIофшIэн мы Административнэ регламентым диштэу зэхащэнэу.

3. Министерствэм иотделэу социальнэ фэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн фэгъэзэгъэ учреждениехэм япхыгъэм ипшъэрылъхэр мы унашъом тегъэпсыхьагъэу ыгъэцэкIэнхэу.

4. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):

— мы унашъор Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт къыригъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкIырэ тхылъэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм къыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм шэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор IэкIигъэхьанэу.

5. Мы къыкIэлъыкIорэ унашъом кIуачIэ имыIэжьэу лъытэгъэнэу:

— Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъоу N 49-р зытетэу «Зыныбжь хэкIотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зиIэхэмрэ яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ Административнэ регламентэр ухэсыгъэным ехьылIагъ» зыфиIоу 2012-рэ илъэсым гъэтхапэм и 20-м къыдэкIыгъэм.

6. Мы унашъом игъэцэкIэн министрэм иапэрэ гуадзэ лъыплъэнэу пшъэрылъ фэшIыгъэнэу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакIэм и 25-рэ, 2015-рэ илъэс
N 143

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

ИешIакIэ къыгъотынэу фэтэIо

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Черноморец» Новороссийск — 0:3.
Бэдзэогъум и 20-м Мыекъуапэ щызэдешIагъэх.
Зезыщагъэхэр: Е. Хомченко-Глуховский — Астрахань, Р. Шэкъэм, А. ДышъэкI — Налщык.
«Зэкъошныгъ»: Миланченко, Саблиров, Мыкъо Мурат, Такъылый, Мыкъо Абрек (Пыщтыкъ, 83), Дудин, Датхъужъ, Джамилов, Ахмедханов, Павлов (Къапэ, 81), Къонэ (Сергиенко, 76).
Къэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Хасцаев — 28, Бояринцев — 52, Кочубей — 83, «Черноморец». Датхъужъ — 45 (пенальтир дидзагъэп), «Зэкъошныгъ».

2015 — 2016-рэ илъэс ешIэгъур купэу «Къыблэм» щаублагъ. «Зэкъошныгъэм» иапэрэ ешIэгъу республикэ стадионым зэрэщыкIуагъэр зэфэпхьысыжьмэ, узыгъэгушIощтхэри щыIэх. Такъикъ 45-м къыкIоцI тифутболистхэр шъуамбгъоу ешIагъэх, хьакIэмэ яухъумакIохэр бэрэ агъэгумэкIыгъэх. Ж. Саблировыр, М. Мыкъор, Р. Такъылыр ухъумэн Iофыгъохэм нахь афэгъэзэгъагъэх. Гупчэм щешIэхэрэ Р. Дудиным, А. Датхъужъым, Р. Ахмедхановым тагъэгугъэщтыгъэ, ау къэлапчъэм дэонхэм, пхъашэу бэнэнхэм тещыныхьэхэрэм фэдагъ. Тыфэягъ А. Къонэр, Д. Павловыр, нэмыкIхэри нахыбэрэ «Черноморцем» икъэлапчъэ благъэу екIунхэу. СултIан Джамиловыр тиешIакIохэм къахэщыщтыгъ, ау ащи хъагъэм Iэгуаор ридзэныр фэгъэхьугъэп.

«Черноморцер» командэ чъэпхъыгъэу щыт, ешIэкIэ хэхыгъэ иI. Тиухъумакiохэр зэбгырыщыхэзэ, ошIэ-дэмышIэу апэкIэ къилъыхьэзэ тикъэлапчъэ Iэгуаор къыдадзэщтыгъ. Н. Бояринцевым иIэпэIэсэныгъэ дэгъоу ыгъэфеди, Iэгуаор хъагъэм къызэрэдидзагъэм къыхэдгъэщырэр ешIэгъум ар «къызэреджэрэр», къэлапчъэм дэонымкIэ псынкIэу шIыкIэшIу къызэригъотырэр ары.

ЗэIукIэгъум къэгъэзапIэ фэзышIын зылъэкIыщтыгъэр Датхъужъ Адам ары. Д. Павловым хьакIэхэр дысэу къыдэзекIохи, ешIапIэм щыраутыгъ. Пенальтир А. Датхъужъым зегъэцакIэм, Iэгуаор къэлапчъэм дигъэфагъэп.

Пресс-зэIукIэр

«Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьаIэу А. Натхъом къызэриIуагъэмкIэ, апэрэ такъикъ 45-м тифутболистхэр нахь дэгъоу ешIагъэх. «Черноморцем» зэнэкъокъум дэгъоу зыфигъэхьазырыгъ, псынкIэу ешIэ. «Зэкъошныгъэр» ащ фэдэ командэ лъэшхэм атекIоным фэхьазырыгоп, футболист заулэ пащэхэм къырагъэблэгъэн ямурад.

«Черноморцем» итренер шъхьаIэу Э. Саркисовыр ешIэгъум икIэух ыгъэрэзагъ, ау футболистхэм щыкIагъэхэр афилъэгъугъэх. «Зэкъошныгъэр» егъэжьэгъум псынкIэу, дахэу ешIэ зэхъум, «Черноморцем» гумэкIыгъуабэ иIагъ. Пчъагъэр 0:1-у щытэу пенальтир А. Датхъужъым ыгъэцэкIагъ. Хьагъэм Iэгуаор ащ ридзагъэмэ, 1:1 хъущтыгъэ. Ащ ыуж зэIукIэгъум къырыкIон ылъэкIыщтыгъэр къэшIэгъуаеу Э. Саркисовым къыIуагъ.

Зэфэхьысыжь кIэкI

Тикъэлэпчъэ1утэу Станислав Миланченкэр цыхьэшIэгъоу ешIагъ. Имайкэ 6-р тедзагъэу СултIан Джамиловыр зэIукIэгъум чанэу зэрэхэлэжьагъэр бэмэ агу рихьыгъ. Пчъагъэр 0:3 зэхъум, нэбгырабэ псынкIэу къэтэджи, стадионым дэкIыжьыгъ. Ащ нахьыбэрэ «Зэкъошныгъэм» иешIэгъухэм яплъынэу фэмыехэу, стадионым къыдэмыхьажьыщтхэу къэзыIуагъэхэр къахэкIыгъэх.

«Зэкъошныгъэр» Адыгэ Республикэм икоманд, тикъэлэ шъхьаIэу Мыекъуапэ ыцIэ ехьы. Тигупсэ командэ хэта тэщ нэмыкIэу фэгумэкIыщтыр? Футбол дахэ къыгъэлъагъоу «Зэкъошныгъэм» зэриублэжьыщтым тицыхьэ телъ. ЕшIэгъум еплъыгъэхэ Шъыжъ Хьамедэ, Владимир Овчинниковым, Къулэ Аскэрбый, Хъунэ Аслъан, Къэзэнэ Юсыф, Пэрэныкъо Чэтибэ, Пэунэжъ Азэмат, командэу «Ошъутенэм» хэтхэм, спортыр зыгу рихьырэ пшъашъэхэу стадионым дэсыгъэхэм къытаIуагъэм детэгъаштэ. «Зэкъошныгъэм» инеущрэ мафэ нахьышIу хъущт. Командэм тыфэгумэкIыныр, непэ гушIуагъоу иIэр мыбэми дэдгощыныр нахьышIу.

Музыкэр, орэдхэр

ЕшIэгъур рагъэжьэным ыпэкIэ, зыгъэпсэфыгъо уахътэм стадионхэм мэкъамэу ащыжъынчырэм имэхьани цIыкIоп. Искусствэм цIыфыр епIу, щыIэныгъэм идэхагъэ къыреIотыкIы.

Джырэ уахътэ Адыгэ республикэ стадионым музыкэу, лъэпкъ орэдэу щызэхэтхырэмэ гур къаIэтэу, цIыфхэм рэхьат хагъуатэу тлъытэрэп. Ащи зэхъокIыныгъэхэр ищыкIагъэх.

Гъомылапхъэхэр щащэхэрэп

Псы IэшIухэр, гъомылапхъэхэр, мороженэр нахьыпэкIэ стадион дэхьапIэм щащэщтыгъэх. IофшIэгъу уахътэр къыухи гуIэм хэтэу стадионым къэкIуагъэм шхыныгъо горэ ыщэфы шIоигъоу уахътэ къекIу. ЦIыфым зигъэпсэфын имурадэу исабый игъусэу стадионым тыщырехьылIэ. Арышъ, стадионым къакIохэрэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн зэхэщакIомэ къыдальытэ, хэкIыпIэшIоу щыIэр къагъоты зышIоигъохэм адетэгъаштэ.

Шъукъакiу стадионым, ешIэгъухэм, спорт зэIукIэгъухэм шъуяплъ. Спортыр — псауныгъ.

КIэуххэр

«Астрахань» — СКА — 0:2, «Биолог» — «Алания» — 0:0, «Афыпс» — «Динамо» — 2:1, «Терек-2» — МИТОС — 0:0, «Мэщыкъу» — «Спартак» — 0:2.

Бэдзэогъум и 28-м «Зэкъошныгъэр» Налщык ыкIыIэщт чIыпIэ командэу «Спартакым».

Сурэтым итыр: **«Зэкъошныгъэм» щешIэрэ СултIан Джамиловым (N 6-р) игъусэхэр зылъещэх.**

БОКС

Батырхэм ямедальхэр

Къыблэм боксымкIэ изэнэкъокъу Ростов хэкум икъалэу Аксай щыкIуагъ. Шъолъырь 6-мэ яспортсмен 80-м нахьыбэ медальхэм якъыдэхын фэбэнагъ.

Адыгэ Республикэм ихэшыпыкIыгъэ командэхэм яухьазырыныгъэ зыщыхагъэхъорэ Гупчэм испортсменхэу Игорь Ионовымрэ Батырбый Джамболэтрэ зэнэкъокъум медальхэр къыщахьыгъэх.

Игорь Ионовыр, кг 91-рэ, Урысыем спортымкIэ имастер. ПэшIорыгъэшъ зэIукIэгъухэм текIоныгъэр къащыдихи, Краснодар краим къикIыгъэ ХьэкIэлI Русльан финалым щыIукIагъ. И. Ионовыр иIэпэIэсэныгъэкIэ нахь зыкъыуигъаштэу текIоныгъэм фэкIуагъ. Апэрэ чIыпIэр къыдихи, Урысыем икIэух зэнэкъокъоу Кемеровэ щызэхащэщтым хэлэжьэнэу фитыныгъэ иIэ хъугъэ.

Батырбый Джамболэт Кощхьэблэ районым щапIугъ. Спортсмен ныбжьыкIэм джэрз медалыр къыфагъэшъошагъ.

Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Владимир Овчинниковым боксым пылъ кIалэхэр егъасэх. Ащ къызэрэтиIуагъэмкIэ, Игорь Ионовыр хэгъэгум имедальхэм афэбэнэн ылъэкIыщт.

Сурэтым итхэр: **Игорь Ионовымрэ Владимир Овчинниковымрэ.**

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Спортыр — псауныгъ

Спортым псауныгъэр егъэпытэ, пкъыр егъэдахэ, гушъхьэ кIуачIэр еIэты. Адыгэ республикэ стадионыр зэтегъэпсыхьагъ, пчэдыжьым къыщыублагъэу пчыхьэм нэс физкультурэмрэ спортымрэ апыщагъэхэм зыщагъасэ, зэнэкъокъухэр гъэшIэгъонэу щэкIох.

Сурэтым итыр: **пшъашъэхэм стадионым зыщагъасэ.**

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэрпшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
3250
Индексхэр
52161
52162
Зак. 796

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэм ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэрэр
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэу
МэщлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкъо Аминэт